

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

**شیوه نامه دانشگاه شهید چمران اهواز مبتنی بر
آیین نامه یکپارچه مقررات آموزشی دوره های
تحصیلی کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد،
دکتری تخصصی ۱۴۰۲**

مطالعه آیین نامه و شیوه نامه اجرایی آن برای همه دانشجویان ورودی سال

تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ و پس از آن الزامی است.

بدیهی است عدم اطلاع از مفاد این آیین نامه مانع اجرای

مقررات نخواهد بود.

فهرست مطالب

موضوع	صفحه
مقدمه.....	۱
هدف.....	۱
بخش نخست: مواد عمومی	۲
بخش دوم: مواد اختصاصی	۱۴
الف: دوره های تحصیلی کاردانی و کارشناسی (پیوسته و ناپیوسته).....	۱۴
ب: دوره کارشناسی ارشد	۲۷
ج: دوره دکتری تخصصی	۳۶
پیوست شماره ۱ آیین نامه (تعاریف).....	۴۷

مقدمه

با استناد به قانون اهداف، وظائف و تشکيلات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مصوب ۱۳۸۳/۵/۱۸ مجلس شورای اسلامی و در راستای حفظ و ارتقاء کیفیت آموزشی در نظام آموزش عالی کشور و تحقق گام دوم انقلاب اسلامی، مرجعیت علمی و مشارکت دانشگاه ها در تمدن سازی با رویکرد حکمتی و دانایی محور، آيين نامه يکپارچه مقررات آموزشی دوره های تحصیلی تدوین شد. این آيين نامه در دو بخش عمومی و اختصاصی همراه با پیوست تعاریف، تنظیم شده است و در سطح کلیه زیرنظام های آموزش عالی، دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی که به نحوی مسئول پذیرش، آموزش و بالندگی دانشجویان هستند، به اجرا گذاشته می شود.

ماده ۱. هدف

هدف از تدوین این آيين نامه، انتظام بخشیدن به امور تحصیلی دانشجویان از طریق تعیین چارچوب قانونی برای اجرای هماهنگ، یکپارچه و صحیح برنامه های آموزشی و پژوهشی دانشگاه های کشور به منظور تربیت نیروی انسانی متخصص، متعهد، آشنا با علم و آخرین دستاوردهای علمی، و منطبق با نیازهای جامعه، در راستای بهره گیری بهینه از ظرفیت های موجود برای ارتقای سطح کیفی آموزش و پژوهش در دوره های تحصیلی کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی است. دوره های تحصیلی «دکتری عمومی رشته دامپزشکی» و «دستیاری دوره های تخصصی»، «کارشناسی ارشد پیوسته»، «دکتری مستقیم» و «دکتری پیوسته» دارای مقررات ویژه خود هستند و از آيين نامه های جداگانه پیروی می کنند.

بخش نخست: مواد عمومی

ماده ۲. شرط ورود به دانشگاه، تأیید شایستگی‌های علمی و عمومی از طریق پذیرفته شدن در آزمون ورودی (که توسط سازمان سنجش آموزش کشور برگزار می‌شود) و یا کسب پذیرش از دانشگاه طبق ضوابط و مقررات مصوب وزارت است.

تبصره الحاقی ۱: پذیرش دانشجویان از طریق آزمون سراسری سازمان سنجش آموزش کشور صورت می‌گیرد.

تبصره الحاقی ۲: در سال پذیرش در دانشگاه، داشتن شرایط، ضوابط و مدارک مورد نیاز مطابق مندرجات دفترچه راهنمای ثبت‌نام و شرکت در آزمون‌های (سراسری، دوره‌های کاردانی به کارشناسی) سازمان سنجش آموزش کشور، جهت ثبت نام در دانشگاه الزامی است.

تبصره الحاقی ۳: جذب و پذیرش دانشجو از میان اتباع غیرایرانی بر اساس ضوابط و مقررات وزارت و سایر دستگاه‌های ذی‌ربط صورت می‌گیرد.

ماده ۳: آموزش در دانشگاه مبتنی بر نظام ترمی - واحدی است.

ماده ۴: دانشگاه موظف است در رشته‌های مصوب شورای عالی برنامه ریزی آموزشی و دوره ای که مجوز آن را از شورای گسترش آموزش عالی وزارت دریافت نموده است، دانشجو بپذیرد و فقط برنامه‌های آموزشی و درسی را که بر اساس ضوابط ابلاغی وزارت و مصوب شورای عالی برنامه ریزی آموزشی تدوین گردیده است اجرا نماید.

---

* در بخش مواد عمومی، کلیه تبصره های الحاقی، ویژه دانشجویان کارشناسی و کاردانی است.

تبصره الحاقی: در دانشگاه شهيد چمران اهواز برنامه های درسی بازنگری شده بر اساس آيين نامه واگذاری اختيارات برنامه ریزی درسی به دانشگاه ها که به تصویب شورای دانشگاه رسیده است، ملاک عمل قرار می گیرد. در رشته هایی که بازنگری نشده است همان سرفصل مصوب وزارت اجرا می شود.

ماده ۵: چگونگی و ترتیب ارائه تمامی دروس هر دوره و هر رشته با رعایت پیش نیاز (تقدم و تأخر) هر درس طبق برنامه درسی مصوب بر عهده دانشگاه است.

تبصره ۱: دانشجو در آخرین نیمسال تحصیلی که منجر به دانش آموختگی می شود، از رعایت مقررات مربوط به این ماده معاف است.

تبصره الحاقی ۱: گروه های آموزشی موظفند فهرست ترتیب زمانی ارائه دروس هر رشته را در نیمسال های مختلف تا پایان دوره تحصیلی همراه با در نظر گرفتن رعایت پیش نیاز (تقدم و تأخر دروس) حداکثر در ۸ نیمسال تحصیلی تدوین و در ابتدای تحصیل دانشجویان نو ورود در اختیار آنان قرار دهند. (ویژه دوره کارشناسی)

تبصره الحاقی ۲: دانشجو در طول دوره تحصیلی می تواند برای دو بار با موافقت گروه آموزشی در صورتی که در یک درس نمره قبولی کسب نکند، در نیمسال بعد درس مردودی را با دیگر دروس به صورت هم نیاز اخذ نماید. (ویژه دوره کارشناسی)

تبصره الحاقی ۳: اخذ بیش از یک درس عمومی از مجموع دروس گروه معارف اسلامی در هر نیمسال یا بازه تابستانی ممنوع است. (ویژه دوره کارشناسی)

ماده ۶: در صورت به دست نیاوردن نمره قبولی در خارج از سنوات مجاز تحصیلی در هر درس یا حذف غیرموجه درس به تشخیص دانشگاه، پرداخت هزینه برای دانشجوی مشمول آموزش رایگان جهت انتخاب مجدد همان درس یا درس جایگزین آن، توسط هیئت امنای دانشگاه تصمیم گیری می شود.

تبصره الحاقی: دانشجوی مشمول آموزش رایگان، در صورت حذف هر درس (مانند حذف تک درس

یا اضطراری، حذف نیمسال تحصیلی و ...، بعد از زمان حذف و اضافه و یا بدست نیاوردن نمره قبولی در هر درس، برای انتخاب مجدد همان درس و یا درس جایگزین آن موظف به پرداخت هزینه درس یا دروس مطابق تعرفه مصوب هیئت امنای دانشگاه است.

ماده ۷: شرکت دانشجو در تمام جلسات کلاس درس الزامی است.

تبصره ۱: اگر دانشجو در درسی بیش از $\frac{3}{16}$ جلسات کلاس و یا در جلسه امتحان پایان نیمسال همان درس، غیبت کند، نمره آن درس صفر ثبت می شود در صورتی که به تشخیص شورای آموزشی دانشگاه، غیبت دانشجو موجه تشخیص داده شود آن درس صفر و نمره آن، از مجموع درس‌های آن نیمسال حذف می شود.

تبصره ۲: نظارت بر رعایت نظم و انضباط آموزشی و مقررات دانشگاه توسط دانشجو در کلاس درس بر عهده مدرس درس می باشد. مدرس درس موظف به ثبت حضور و غیاب دانشجویان در هر جلسه و گزارش آن مطابق ضوابط دانشگاه است و دانشگاه موظف است نسبت به ثبت الکترونیکی آمار برگزاری کلاس‌ها و حضور و غیاب دانشجویان اقدام نماید.

تبصره الحاقی ۱: مرجع تشخیص موجه بودن غیبت دانشجو در طول نیمسال تحصیلی یا امتحانات پایانی، شورای آموزشی - پژوهشی دانشکده است.

تبصره الحاقی ۲: غیبت در جلسات اولیه هر درس، به دلیل حذف و اضافه و هر علت دیگر، جزو $\frac{3}{16}$ غیبت مجاز دانشجو محسوب می‌شود.

ماده ۸: پیشرفت تحصیلی دانشجو در هر درس، توسط مدرس همان درس و بر اساس حضور، شرکت در فعالیت‌های کلاسی انجام تکالیف درس و نتایج امتحانات ارزشیابی می شود.

تبصره ۱: برگزاری آزمون کتبی برای درس‌های نظری الزامی است.

تبصره ۲: مدرس درس موظف است در چارچوب ضوابط دانشگاه، ظرف مدت حداکثر ۱۰ روز پس از اعلام گزارش نهایی امتحان در دوره کاردانی و کارشناسی و حداکثر ۲۰ روز پس از اعلام گزارش نهایی امتحان در دوره کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی، جهت رسیدگی به اعتراضات مکتوب دانشجویان و رفع اشتباهات احتمالی، اقدام به بازبینی اوراق امتحانی درس نماید و نتیجه آن را به دانشجو و دانشگاه اعلام و ثبت نماید. دانشگاه موظف به ایجاد سامانه الکترونیک و نرم افزاری برای اجرایی سازی این تبصره می باشد.

تبصره ۳: مدرس درس موظف است برگه‌های امتحانی و سایر فعالیت‌های درسی و مستندات آزمون در هر درس را پس از پایان امتحانات به عنوان سوابق درس تا حداقل یک نیمسال تحصیلی نزد خود نگهداری نماید

تبصره ۴: نمره هر یک از دروس پس از انقضای مدت مذکور و اعلام به آموزش کل غیر قابل تغییر می باشد. در صورت درخواست مدرس جهت تغییر نمره ثبت شده، دانشگاه مطابق ضوابط مصوب خود با دریافت فرم اصلاح نمره و دلایل اشتباه صورت پذیرفته در ثبت نمره توسط مدرس، مجاز به اصلاح نمره می باشد.

تبصره الحاقی ۱: در صورت عدم حضور دانشجو در جلسهٔ امتحان پایانی، نمره‌دهی به وی از سوی استاد درس با استناد به حضور و فعالیت او در کلاس یا انجام تکالیف درسی و نتیجهٔ امتحان بین نیمسال ممنوع است.

تبصره الحاقی ۲: مدرس باید ضمن تحویل برگه‌های امتحانی دانشجو و ذکر دلایل اشتباه صورت گرفته در ثبت نمره، نسبت به تکمیل برگه‌های «مربوط به تغییر نمره» موجود در آموزش دانشکده‌ها اقدام کند. سپس، مراتب و مستندات از طریق معاونت آموزشی دانشکده به دفتر برنامه ریزی آموزشی دانشگاه ارسال تا در کمیته منتخب شورای آموزشی مورد بررسی قرار گیرد. بدیهی است تغییر نمره درس

منوط به رأی این کمیته می باشد.

تبصره الحاقی ۲: به درخواست‌های بعد از یک نیمسال ترتیب اثر داده نخواهد شد.

ماده ۹: سقف مدت مجاز تحصیل در هر دوره محدود است و با اتمام سنوات مجاز، امکان تحصیل در آن دوره از دانشجو سلب می شود و دانشجو محروم از ادامه تحصیل می‌شود.

تبصره الحاقی: مدت مجاز تحصیل در دوره‌های کاردانی (پیوسته، ناپیوسته) و کارشناسی (پیوسته و ناپیوسته) در ماده ۱۴ و تبصره ۱ مربوط به آن ذکر شده است.

تبصره ۱: مدت مجاز مرخصی‌های بدون احتساب سنوات که مطابق ضوابط دانشگاه قابل استفاده برای دانشجو می باشد. به شرح زیر است:

* مرخصی زایمان برای هر فرزند (مطابق قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت مصوب مجلس شورای اسلامی) یک نیمسال در طول دوره بارداری و حداکثر ۴ نیمسال پس از زایمان برای مادران دانشجو دارای فرزند زیر دو سال؛

* مرخصی پزشکی، حداکثر دو نیمسال تحصیلی؛

* سایر مصادیق مرخصی تحصیلی (مانند ماموریت همسر یا والدین و ...) حداکثر تا دو نیمسال تحصیلی.
تبصره الحاقی ۱: ارائه مستندات لازم در خصوص زایمان شامل گواهی ولادت، اصل و تصاویر شناسنامه دانشجو و نوزاد است.

تبصره الحاقی ۲: مرخصی پزشکی، پس از تأیید پزشک معتمد دانشگاه، در شورای موارد خاص دانشگاه قابل بررسی است.

تبصره الحاقی ۳: بررسی سایر مصادیق مرخصی تحصیلی (مانند ماموریت همسر یا والدین و ...) در اختیار کمیته منتخب شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه است.

تبصره الحاقی ۴: دانشجو می تواند با تشخیص کمیته منتخب شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی

دانشگاه از مجموع مرخصی‌های مذکور در این ماده و تبصره‌های مندرج در آن بهره مند شود.

تبصره الحاقی ۵: دانشجویان نوبت دوم در صورت اخذ مرخصی با احتساب سنوات تحصیلی باید شهریه ثابت نیمسال را به دانشگاه بپردازد.

تبصره الحاقی ۶: برای بهره‌مندی دانشجویان مشمول (دارای معافیت تحصیلی) از مرخصی با احتساب یا بدون احتساب سنوات، رعایت سقف مجاز سنوات تحصیلی از نظر نظام وظیفه الزامی است.

ماده ۱۰: دانشجوی متقاضی انصراف از تحصیل، باید درخواست انصراف خود را شخصاً یا از طریق وکیل قانونی خود و به صورت رسمی به آموزش دانشگاه تسلیم کند. دانشجو مجاز است فقط برای یکبار و تا حداکثر دو ماه از تاریخ ارائه درخواست، تقاضای انصراف خود را پس بگیرد در غیر این صورت پس از انقضای این مهلت، حکم انصراف از تحصیل وی صادر می‌شود.

تبصره الحاقی ۱: دانشجویی که متقاضی لغو درخواست انصراف از تحصیل باشد، اگر در بازه زمانی درخواست انصراف تا لغو درخواست انصراف (مهلت دوماهه) در کلاس‌های درس شرکت نکرده باشد، منجر به حذف تمامی واحدهای انتخابی همان نیمسال خواهد شد و نیمسال مذکور جزو مدت تحصیل مجاز دانشجو می‌شود. همچنین، در صورت حذف تمام دروس، لازم است دانشجویان نوبت دوم و شهریه پرداز، شهریه ثابت و متغیر همان نیمسال را به دانشگاه پرداخت نمایند.

دانشجویان دوره روزانه برای انتخاب مجدد دروس حذف شده موضوع تبصره الحاقی از ماده ۶ این آیین نامه آموزشی و شیوه نامه اجرایی موظف به پرداخت هزینه دروس مطابق تعرفه مصوب هیئت امنای دانشگاه هستند.

تبصره الحاقی ۲: در مواردی که دانشجو بنا به دلایلی بر قطعی شدن انصراف خود بلافاصله پس از ارائه درخواست کتبی اصرار دارد، لازم است شخصاً با سپردن تعهد کتبی، حق پس‌گرفتن انصراف در

مهلت دو ماهه را از خود سلب نماید. در این صورت حکم قطعی انصراف دانشجو صادر شده و بازگشت به تحصیل دانشجو در هیچ حالتی امکان پذیر نخواهد بود. به عبارت دیگر، تقاضای بازگشت به تحصیل دانشجو پذیرفته نیست و رابطه چنين دانشجویی با دانشگاه قطع می گردد.

تبصره الحاقی ۳: در صورت انصراف و ترک تحصیل دانشجویان نوبت دوم (شبانه)، این قبیل دانشجویان می بایست بابت هزینه انصراف، علاوه بر پرداخت هزینه انتخاب واحد (شهریه ثابت و متغیر) مجموع شهریه ثابت یک سال دوره تحصیلی (دو نیمسال) را طبق تعرفه هیئت امنای دانشگاه پرداخت نمایند.

تبصره الحاقی ۴: پس از اتمام مهلت دو ماهه (زمان لغو درخواست انصراف) و یا در صورت سپردن تعهد کتبی، معافیت تحصیلی ابطال خواهد شد.

تبصره الحاقی ۵: دانشجوی انصرافی موظف است به کلیه تعهداتی که در دوران تحصیل سپرده است، عمل کند.

تبصره الحاقی ۶: تحصیل مجدد دانشجوی انصرافی، موکول به شرکت و قبولی در آزمون سراسری بر اساس ضوابط مربوط است.

تبصره ۱: تصمیم گیری در مورد بازگشت به تحصیل دانشجوی منصرف از تحصیل در محدوده سنوات مجاز تحصیلی و به شرط امکان اتمام واحدهای باقیمانده در سنوات مجاز تحصیلی باقیمانده صرفاً بر عهده شورای آموزشی دانشگاه است.

تبصره الحاقی: شورای آموزشی دانشگاه، با بازگشت به تحصیل دانشجوی منصرف از تحصیل (انصراف قطعی) مخالفت دارد.

تبصره ۲. عدم انتخاب واحد در هر نیمسال توسط دانشجو به عنوان انصراف از تحصیل بوده و در صورت عدم پیگیری دانشجو و عدم تعیین تکلیف وضعیت آموزشی دانشجو در آن نیمسال تحصیلی، در پایان همان نیمسال تحصیلی در وضعیت دانشجو به عنوان انصراف از تحصیل اعمال می شود.

تبصره الحاقی ۱: تصمیم‌گیری در مورد بازگشت به تحصیل دانشجوی منصرف از تحصیل (موضوع

تبصره ۲) تا پایان همان نیمسال که ترک تحصیل کرده، برعهده شورای موارد خاص دانشگاه است.

تبصره الحاقی ۲: در موارد استثنایی که دانشجو ترک تحصیل خود را موجه می‌داند، موظف است

عذر موجه خود را در خودداری از انتخاب واحد، با دلایل و مدارک مستند به طور مکتوب حداکثر تا پایان همان نیمسالی که ترک تحصیل کرده، به شورای موارد خاص دانشگاه ارائه دهد.

تبصره الحاقی ۳: در صورت تأیید موجه بودن ترک تحصیل از سوی شورای موارد خاص دانشگاه،

نیمسال مذکور جزو مدت تحصیل مجاز دانشجو محسوب می‌شود.

تبصره الحاقی ۴: دانشجو در طول تحصیل خود تنها یک بار می‌تواند از این مصوبه استفاده نماید.

تبصره الحاقی ۵: پس از پایان نیمسال یا تشخیص ناموجه بودن ترک تحصیل دانشجو، حکم

انصراف از تحصیل وی صادر و حق ادامه تحصیل از او سلب می‌شود.

ماده ۱۱: دانشجویی که در هر نیمسال در یک یا چند درس نمره قبولی کسب نکند، چنانچه در

نیمسال‌های بعدی، درس یا دروس مذکور را با نمره قبولی بگذراند، نمره یا نمره‌های مردودی قبلی در ریزنمرات تحصیلی دانشجو ثبت شده و این نمره‌ها در میانگین نیمسال و کل دوره محاسبه می‌شود.

تبصره ۱: دانشگاه مجاز است با درخواست کتبی دانشجو مبنی بلا اثر نمودن نمره حداکثر یک درس

مردودی از میانگین کل دوره موافقت نماید. نمره مردودی درس مذکور در ریز نمرات ثبت و در میانگین

نیمسال تحصیلی محاسبه می‌شود. درخواست کتبی دانشجوی و حذف درس مردودی صرفاً پس از قبولی در آن درس قابل انجام است. گذراندن دروس با استفاده از ماده مذکور، مشروطی دانشجوی در نیمسال‌های قبل را خنثی نمی‌کند و شورای هدایت استعدادهای درخشان وزارت مجاز است دانشجویی را که از این تبصره استفاده می‌نماید و به واسطه آن حائز شرایط استعداد درخشان می‌شود را از شمول تسهیلات خود خارج نماید.

تبصره ۲: تسهیلات این ماده شامل دانشجویانی که به دلیل تقلب و یا حکم انضباطی، نمره مردودی دریافت می‌کنند، نمی‌شود.

ماده ۱۲: معادل سازی نمرات دروس گذرانده شده برای دانشجویان انصرافی، اخراجی، تغییر رشته ای، انتقالی و یا تغییر رشته توأم با انتقال، با رعایت موارد زیر انجام می‌شود.

الف) از زمان گذراندن آن درس بیش از ۵ سال نگذشته باشد و حداقل نمره قابل قبول (در دوره کاردانی و کارشناسی ۱۲، در دوره کارشناسی ارشد ۱۴ و در دوره دکتری تخصصی ۱۶) را در دانشگاه یا رشته مبداء کسب کرده باشد.

ب) دروس از دوره یا دوره‌هایی که منتج به اخذ یک مدرک تحصیلی رسمی شده باشد نمی‌تواند معادل سازی شود.

ج) به منظور جلوگیری از تضییع حقوق دیگر دانشجویان، دانشگاه بایستی بر اساس شیوه نامه مصوب شورای آموزشی دانشگاه برای معادل سازی نمرات که در زمان درخواست دانشجوی، کتباً به وی اطلاع رسانی می‌کند، ضریب معادل سازی نمرات را بر اساس کیفیت و ویژگی‌های دانشگاه یا رشته مبداء و مقصد تعیین و اعمال نماید و نمره معادل سازی شده در نمرات دانشگاه مقصد درج شود.

د) به ازای هر ۲۰ واحد از دروس معادل سازی شده ۱ نیمسال از سنوات مجاز تحصیلی دانشجو در دوره کاردانی و کارشناسی کاسته می‌شود.

ه) برای دانشجوی کارشناسی ارشد به ازاء معادل سازی هر ۱۲ واحد درسی، یک نیمسال تحصیلی از سنوات مجاز تحصیل وی کسر می‌شود.

تبصره الحاقی ۱: معادل سازی و پذیرش دروسی که قبول شدگان آزمون سراسری قبلاً در دانشگاه‌ها گذرانده‌اند با رعایت شرایطی به شرح زیر است:

الف) دانشجو با توجه به سوابق تحصیلی خود مجاز به شرکت در آزمون ورودی رشته جدید باشد.

ب) دانشگاه قبلی و مدارک تحصیلی آنها مورد تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری یا وزارت بهداشت، درمان و آموزشی پزشکی باشد. تطبیق و معادل سازی دروس دانشجویانی که از دانشگاه‌های پیام نور، غیر انتفاعی (به جز پردیس دانشگاه شهید چمران اهواز)، آزاد اسلامی، فرهنگیان، الکترونیکی و مجازی، نیمه حضوری و غیر حضوری و دوره‌های معادل انصراف داده، اخراج شده و یا دارای مدرک می‌باشند برای دانشجویان دانشگاه شهید چمران اهواز ممنوع می‌باشد.

ج) محتوای آموزشی دروس گذرانده شده دانشجو با دروس رشته جدید به تشخیص گروه آموزشی اشتراک محتوایی داشته و نمره هر یک از دروس از ۱۲ کمتر نباشد. (ویژه دوره کارشناسی)

تبصره الحاقی ۲: معادل سازی واحدهای درسی دانشجویان دارای مدرک کاردانی پیوسته و فاقد پیش دانشگاهی ممنوع است.

تبصره الحاقی ۳: واحدهای گذرانده شده در مقطع کاردانی، برای پذیرفته شدگان در مقطع کارشناسی ناپیوسته قابل معادل سازی نمی باشد.

تبصره الحاقی ۴: دانشجوی پذیرفته شده جدید در اولین فرصت و حداکثر تا پایان اولین نیمسال تحصیلی بعد از پذیرش موظف است تقاضای معادل سازی دروس را مطابق شیوه نامه به دانشگاه ارائه نماید. این فرصت قابل تمدید نیست و چنانچه به هر دلیل دانشجو در موعد مقرر تقاضای معادل سازی خود را ارائه ندهد موعد مزبور قابل تمدید نبوده و معادل سازی میسر نخواهد بود.

تبصره الحاقی ۵: معادل سازی باید در نیمسال اول شروع به تحصیل دانشجو انجام شود لیکن چنانچه به دلایلی خارج از اراده دانشجو به تأخیر افتد، انجام آن باید با مقررات زمان شروع به تحصیل دانشجو در دانشگاه و رشته جدید صورت گیرد.

تبصره الحاقی ۶: عنوان و نمره درس یا دروس معادل سازی شده در اولین نیمسال قبل از سال ورود به تحصیل دانشجو، در کارنامه تحصیلی ثبت می شود.

تبصره الحاقی ۷: برای معادل سازی دروس گذرانده شده قبلی از نظر تعداد واحد درسی نباید کمتر از تعداد واحد درسی دوره جدید باشد.

تبصره الحاقی ۸: فقط دروس پذیرفته شده و نمره آنها با احتساب در معدل کل در کارنامه دانشجو ثبت و باقی می ماند. اما دروس پذیرفته نشده یا مردودی در کارنامه دانشجو ثبت نمی گردد.

تبصره الحاقی ۹: هزینه معادل سازی هر واحد درسی دوره شبانه (نوبت دوم) برابر با ۲۵٪ شهریه متغیر درس مربوطه مطابق با آخرین دستورالعمل شهریه می باشد. پرداخت هزینه توسط هیئت امنای دانشگاه تصمیم گیری می شود.

تبصره الحاقی ۱۰: حداکثر واحدهای معادل سازی نباید بیش از ۵۰٪ کل واحدهای درسی رشته و دوره تحصیلی باشد.

تبصره الحاقی ۱۱: دروس عمومی با سایر دروس (اصلی، اختیاری و غیره) و بالعکس قابل معادل سازی نیست.

تبصره الحاقی ۱۲: دروس دانشگاه های معتبر خارجی (مورد تأیید وزارت عتف) با تشخیص گروه آموزشی قابل معادل سازی است. شیوه معادل سازی نمراتی که در معیار صفر تا ۲۰ قرار ندارند به صورت زیر است (ویژه کارشناسی):

الف) از نمراتی که در معیار ۰ تا ۴ قرار دارند (۱/۹۹-۰= مردود ۲/۳۹-۲= ضعیف ۲/۷۹-۲/۴= متوسط ۲/۸-۳/۳۹= خوب ۳/۴-۴= عالی) تنها نمرات ۲/۴ به بالا قابل تطبیق می باشند.

ب) نمراتی که به صورت حروف در کارنامه ثبت شده است، بر اساس جدول زیر و به صورت عددی معادل سازی می شود. در ضمن حروف D و F معادل سازی نمی شود.

C-	C	C+	B-	B	B+	A-	A	A+
۱۲	۱۳	۱۳/۹	۱۴	۱۵/۵	۱۶/۹	۱۷	۱۸/۵	۲۰

ماده ۱۳: برنامه ریزی و تصمیم گیری درباره تقویم آموزشی، چگونگی اعلام و ثبت نمره، زمان حذف و اضافه، حذف اضطراری دروس، نحوه اعتراض به نتایج امتحانات، تاریخ تجدید نظر و دیگر موضوعات اجرایی، طبق شیوه نامه اجرایی دانشگاه موضوع ماده ۵۱ این آیین نامه انجام می شود.

تبصره الحاقی: تقویم سالانه آموزشی مصوب شورای آموزشی دانشگاه هر سال در اردیبهشت ماه برای سال تحصیلی آینده از سوی دفتر برنامه‌ریزی آموزشی دانشگاه به کلیه دانشکده‌ها و اداره‌های ذی‌ربط ابلاغ می‌گردد.

بخش دوم: مواد اختصاصی

الف - دوره های تحصیلی کاردانی و کارشناسی (پیوسته و ناپیوسته)

ماده ۱۴: مدت مجاز تحصیل در دوره های تحصیلی کاردانی پیوسته و ناپیوسته و کارشناسی ناپیوسته ۴ نیمسال و در دوره کارشناسی پیوسته ۸ نیمسال است.

تبصره ۱: دانشگاه اختیار دارد، مدت مجاز را برای دوره کاردانی (پیوسته و ناپیوسته) و کارشناسی ناپیوسته حداکثر ۱ نیمسال و برای دوره کارشناسی پیوسته حداکثر تا ۲ نیمسال افزایش دهد.

تبصره الحاقی: چنانچه دانشجو در این مدت دانش آموخته نشود از ادامه تحصیل محروم خواهد شد.

تبصره ۲: در صورت افزایش سنوات موضوع تبصره ۱ این ماده و موجه نبودن آن از نظر دانشگاه پرداخت هزینه برای دانشجوی مشمول آموزش رایگان جهت سنوات غیر مجاز، توسط هیئت امنای دانشگاه تصمیم گیری می شود.

تبصره الحاقی ۱: دانشجوی مشمول آموزش رایگان (دوره روزانه)، از پرداخت شهریه جهت نیمسال نهم در دوره کارشناسی پیوسته معاف می باشد، اما در صورت تشخیص موجه بودن دلایل طولانی شدن مدت تحصیل (نیمسال دهم)، تنها با پرداخت شهریه ثابت و متغیر معادل دوره های نوبت دوم (شبانه) می تواند به تحصیل خود در مدت تعیین شده ادامه دهد.

تبصره ۳: نیمسال هایی که دانشجو بابت افزایش سنوات شهریه پرداخت می کند از مدت تعهد خدمت آموزش رایگان وی کسر می شود.

تبصره ۴: حداقل مدت مجاز برای دانش آموختگی در دوره کارشناسی پیوسته ۶ نیمسال تحصیلی می باشد.

ماده ۱۵: تحصیل همزمان دانشجوی دوره کاردانی و کارشناسی به شيوه حضوری در کلیه دانشگاه ها

(دولتی و غیر دولتی و کلیه دوره های تحصیلی ممنوع است.

تبصره ۱: دانشجوی دوره کارشناسی می تواند همزمان در شیوه های غیر حضوری کاردانی و کارشناسی که منتهی به مدرک تحصیلی رسمی می شود تحصیل کند.

تبصره ۲: تحصیل همزمان دانشجویان استعدادهای درخشان دوره کارشناسی بر اساس مصوبات شورای هدایت استعدادهای درخشان وزارت انجام می شود.

تبصره الحاقی: در صورت تخلف، دانشجو از ادامه تحصیل در یکی از رشته های انتخابی به تشخیص کمیسیون بررسی موارد خاص وزارت محروم و سوابق تحصیلی وی باطل اعلام می شود. دانشجو در این وضعیت موظف است در خصوص پرداخت هزینه های مربوط به رشته حذف شده مطابق مقررات عمل نماید.

ماده ۱۶: نمره ارزشیابی از هر درس به صورت عددی از صفر تا ۲۰ محاسبه می شود و حداقل نمره قبولی در هر درس ۱۰ و میانگین کل قابل قبول در هر نیمسال ۱۲ است و چنانچه میانگین نمرات دانشجو در هر نیمسال تحصیلی کمتر از ۱۲ باشد آن نیمسال، مشروط تلقی می شود چنانچه دانشجو در دوره کاردانی و کارشناسی ناپیوسته دو نیمسال و در دوره کارشناسی پیوسته ۳ نیمسال اعم از متوالی یا متناوب، مشروط شود از ادامه تحصیل محروم می شود.

تبصره ۱: تعداد واحدهای درسی قابل اخذ توسط دانشجو و شرایط آن در نیمسال پس از مشروطی مطابق ضوابط دانشگاه مندرج در شیوه نامه اجرایی دانشگاه (موضوع ماده ۵۱ این آیین نامه) و با رعایت مفاد ماده ۱۷ این آیین نامه انجام می شود.

تبصره الحاقی ۱: معدل نمرات دانشجو در هیچ نیمسال تحصیلی نباید کمتر از ۱۲ باشد، در غیر این صورت، انتخاب واحد دانشجو در نیمسال بعد، به صورت مشروط خواهد بود و جز در آخرین نیمسال تحصیلی حق انتخاب بیش از ۱۴ واحد درسی را ندارد.

تبصره الحاقی ۲: معاونت آموزشی و تحصيلات تکميلي دانشکده موظف است موضوع مشروط بودن انتخاب واحد دانشجو را هر بار کتباً به دانشجو اطلاع دهد و یک نسخه از آن را در پرونده دانشجو ضبط نمايد. با اين همه، قصور در اخطار و اظهار بی اطلاعی دانشجو، مانع اجرای مقررات نخواهد بود.

ماده ۱۷: انتخاب حداقل ۱۲ واحد درسي در هر نيمسال تحصيلي برای دانشجو الزامي است.

تبصره ۱: حداکثر واحد درسي قابل اخذ در هر نيمسال تحصيلي ۲۰ واحد و در بازه تابستان ۶ واحد است.

تبصره ۲: اگر ميانهين نمرات دانشجويي در نيمسال تحصيلي حداقل ۱۷ باشد، با تأييد گروه آموزشي در نيمسال تحصيلي بعد مي تواند حداکثر تا ۲۴ واحد درسي اخذ نمايد.

تبصره ۳: در نيمسال تحصيلي آخر که دانشجو صرفاً ۲۴ واحد درسي باقيمانده دارد مي تواند صرف نظر از ميانهين (کل کمتر از ۱۰ نباشد) و مشروطي، ۲۴ واحد درسي را اخذ نمايد.

تبصره ۴: در شرايط خاص که دانشجو با گذراندن حداکثر ۸ واحد درسي دانش آموخته مي شود با تأييد گروه آموزشي، مي تواند واحدهاي مذکور را در بازه تابستان اخذ کند.

تبصره ۵: بازه تابستان، به عنوان نيمسال تحصيلي محسوب نمي شود. نمرات دروسي که دانشجو در بازه تابستان مي گذراند تنها در ميانهين کل دانشجو محاسبه مي شود و نمرات کسب شده در بازه تابستان، مشمول ضوابط مشروطي اين آيين نامه يا تبصره ۲ اين ماده نمي شود.

تبصره الحاقی: اخذ همزمان درس کارآموزي با دروس عمومي، پايه، اصلي، تخصصي، اختياري و غيره در بازه تابستاني ممنوع است. تصميم گيري در خصوص درس کارورزي با توجه به سرفصل دروس بر عهده گروه هاي آموزشي است.

تبصره ۶: نمرات دانشجو در نيمسالي که الزاماً کمتر از ۱۲ واحد انتخاب مي کند و کسر بودن واحدها خارج از اراده اوست، همانند دروس بازه تابستاني در ميانهين کل او محاسبه مي شود و چنانچه ميانهين

نیمسال کمتر از ۱۲ کسب کند آن نیمسال جزو مشروطی محسوب نمی‌شود و همچنین در صورت کسب میانگین بالای ۱۷ مشمول تبصره ۲ همین ماده نمی‌شود. ولی آن نیمسال جزو حداکثر مدت مجاز تحصیل دانشجو محسوب می‌شود.

تبصره ۷: دانشجو نمی‌تواند همزمان از مفاد تبصره ۳ و ۴ این ماده استفاده کند.

تبصره ۸: در صورتی که دانشجو برای دانش آموختگی حداکثر دو درس نظری تا سقف ۴ واحد درسی باقیمانده داشته باشد، با تأیید گروه آموزشی می‌تواند آن دو درس را به صورت معرفی به استاد در آن نیمسال تحصیلی یا بازه تابستان اخذ کند.

تبصره الحاقی ۱: دانشجویی که جهت دانش آموختگی در آخرین نیمسال تحصیلی خود تا سقف ۲۴ واحد باقی‌مانده درسی داشته باشد، مجاز است دروسی از این ۲۴ واحد را مطابق ترتیبی که در تبصره ۸ از ماده ۱۷ ذکر شد، در صورت عدم ارائه یا تداخل داشتن ساعات ارائه دروس، در همان نیمسال با دروس دیگر به صورت معرفی به استاد اخذ نماید و بگذراند.

تبصره الحاقی ۲: غیبت غیرموجه، حذف تک‌درس (حذف اختیاری درس) و کسب نمره ۰/۲۵ (تقلب) در صورتی که کمیته انضباطی تنبیه دیگری در نظر نگرفته باشد امکان اخذ درس به‌عنوان معرفی به استاد را در کل دوره برای همان درس از دانشجو سلب می‌کند.

تبصره الحاقی ۳: در صورت باقی‌ماندن درس کارآموزی برای گذراندن در تابستان علاوه بر ۲۴ واحد درسی، دانشجو حق استفاده از تبصره ۸ از ماده ۱۷ را نخواهد داشت.

تبصره الحاقی ۴: چنانچه دانشجو در آخرین نیمسال تحصیلی خود با وجود عدم کسب معدل ۱۷ به بالا در نیمسال تحصیلی قبلی بیشتر از ۲۰ واحد درسی اخذ نماید، امکان حذف اضطراری دروس را نخواهد داشت. مگر آنکه با حذف اضطراری یک درس، تعداد واحدهای باقیمانده وی به کمتر از ۲۰ واحد تقلیل یابد. در صورت مشروطی در نیمسال قبل، تعداد واحدهای باقی‌مانده دانشجو پس از حذف درس از ۱۴ واحد بیشتر نباشد. با این حال، امکان اخذ درس حذف شده به صورت معرفی به استاد وجود ندارد.

بنابراین دانشجو موظف است درس مذکور را در نیمسال بعد اخذ نماید. بدیهی است حضور وی در تمام جلسات آموزشی و امتحان پایانی آن درس الزامی است.

تبصره الحاقی ۵: چنانچه دانشجو در آخرین نیمسال تحصیلی خود بیشتر از ۱۴ واحد (حداکثر تا ۲۴ واحد درسی) اخذ نماید و در نیمسال تحصیلی قبل مشروط شده باشد، امکان حذف اضطراری دروس را نخواهد داشت؛ مگر آن که با حذف اضطراری یک درس، تعداد واحدهای باقیمانده دانشجو به ۱۴ واحد درسی تقلیل یابد. با این حال، امکان اخذ درس حذف شده به صورت معرفی به استاد وجود ندارد. بنابراین دانشجو موظف است درس مذکور را در نیمسال بعد اخذ نماید. بدیهی است حضور وی در تمام جلسات و امتحان پایانی آن درس الزامی است.

تبصره الحاقی ۶: معرفی به استاد، تنها شامل آن دروسی می شود که دانشجو بعد از ثبت تمام نمرات قبولی برای دانش آموختگی انتخاب می کند. از این رو دانشجو ملزم است در تاریخ تعیین شده نسبت به شرکت در امتحان درس یا دروس معرفی به استاد اقدام نماید. برای این منظور باید با گروه آموزشی و استاد معرفی شده برای فراگرفتن کمی و کیفی درس بر اساس منابع تعیین شده در سر فصل درس بدون الزام به حضور در کلاس هماهنگی انجام گیرد.

تبصره الحاقی ۷: پس از ثبت نمرات دروس اخذ شده در آخرین نیمسال تحصیلی و مشخص شدن درس یا دروس معرفی به استاد، حداکثر زمان ممکن برای امتحان و ارائه نمره آن به مدیریت خدمات آموزشی تا سه هفته اول شروع نیمسال بعد است. بعد از ثبت نمرات دروس کارآموزی، کارورزی، پروژه نهایی، طرح درس، طرح پژوهشی و پایان نامه و دروس مشابه، حداکثر مدت مجاز انتخاب واحد و برگزاری امتحان دروس معرفی به استاد و تحویل نمرات به مدیریت خدمات آموزشی تا پایان همان نیمسال تحصیلی خواهد بود.

تبصره الحاقی ۸: در صورت عدم کسب نمره قبولی در درس یا دروس معرفی به استاد، دانشجو موظف است با رعایت سقف مجاز سنوات تحصیلی در اولین نیمسال ممکن نسبت به اخذ درس یا دروس باقی مانده اقدام و در تمامی جلسات کلاسی و امتحان پایانی شرکت نماید.

تبصره ۹: چنانچه دانشجو قبلاً یک درس عملی - نظری را اخذ ولی نمره قبولی کسب نکرده است اما دوره عملی آن درس را گذرانده باشد می تواند با رعایت مفاد تبصره ۸ این ماده بخش نظری آن درس را به صورت معرفی به استاد اخذ نماید.

ماده ۱۸: دانشجو می تواند در صورت موافقت دانشگاه یک هفته قبل از شروع امتحانات پایان نیمسال، صرفاً یک درس نظری را در بازه زمانی تعیین شده توسط دانشگاه حذف کند.

تبصره الحاقی ۱: دانشجو می تواند فقط یک درس نظری (غیرعملی و غیرکارگاهی) خود را بر حسب ضرورت و مطابق با شرایط زیر، حذف اضطراری نماید.

الف: تعداد واحدهای باقی مانده وی مطابق ماده ۱۷ این آیین نامه از ۱۲ واحد کمتر نشود.

ب: غیبت دانشجو در آن درس، بیش از حد مجاز (۳ جلسه از ۱۶ جلسه کلاس درس در طول یک نیمسال تحصیلی) نباشد.

ج: حد نصاب لازم برای تشکیل کلاس (حداقل تعداد دانشجو) رعایت گردد.

د: درس یا درس های حذف شده، هم نیاز دروس انتخابی نیمسال نباشد.

ه: حذف درس با تأیید استاد درس، و راهنمای آموزشی و گروه آموزشی مربوطه باشد.

و: نوع درس عملی یا نظری - عملی نباشد.

تبصره الحاقی ۲: دانشجوی نیمسال آخر در صورت حذف اضطراری باید به مفاد تبصره های الحاقی

۴ و ۵ از تبصره ۸ ماده ۱۷ توجه داشته باشد.

تبصره ۱ در صورتی که دانشگاه به هر دلیل با حذف واحدهای درسی دانشجو موافقت کند و این امر

منجر به کاهش تعداد واحدهای دانشجو از حد نصاب، شود آن نیمسال به عنوان یک نیمسال کامل جزو سنوات تحصیلی وی محسوب می شود. چنانچه در این نیمسال، دانشجو میانگین کمتر از ۱۲ را کسب کند آن نیمسال جزو مشروطی محسوب نمی شود و همچنین در صورت کسب میانگین بالای ۱۷ مشمول تبصره ۲ ماده ۱۷ نمی شود.

تبصره الحاقی: شورای آموزشی دانشگاه با حذف واحدهای درسی دانشجو که منجر به کاهش تعداد واحدهای دانشجو از حد نصاب شود، مخالفت دارد.

تبصره ۲: در صورت اخذ مجدد درس موضوع این ماده و عدم تأیید عذر موجه دانشجو توسط دانشگاه، پرداخت هزینه برای دانشجوی مشمول آموزش رایگان جهت اخذ مجدد این درس، توسط هیئت امنای دانشگاه تصمیم گیری می شود.

تبصره الحاقی: حذف هر درس (مانند حذف تک درس یا اضطراری، حذف نیمسال تحصیلی)، بعد از زمان حذف و اضافه برای دانشجویان مشمول آموزش رایگان منجر به پرداخت شهریه خواهد شد. اگر عدم تشکیل کلاس درس به هر علتی مثل به حد نصاب نرسیدن ظرفیت کلاس از سوی دانشگاه باشد، در این صورت پرداخت شهریه برای درس حذف شده لازم نیست.

ماده ۱۹: دانشجو می تواند با رعایت سنوات مجاز تحصیل، در دوره کاردانی و کارشناسی ناپیوسته، یک نیمسال و در دوره کارشناسی پیوسته تا دو نیمسال با تقاضای کتبی و موافقت دانشگاه از مرخصی تحصیلی با احتساب در سنوات مجاز تحصیلی استفاده نماید.

تبصره الحاقی ۱: تقاضای مرخصی باید حداکثر تا قبل از شروع انتخاب واحد هر نیمسال از طریق

سامانه الکترونیکی آموزش ارائه گردد.

تبصره الحاقی ۲: دانشجویان نوبت دوم در صورت اخذ مرخصی با احتساب در سنوات تحصیلی باید

شهریه ثابت نیمسال را به دانشگاه بپردازند.

ماده ۲۰: دانشجوی دوره های کاردانی ناپیوسته و کارشناسی پیوسته می تواند در صورت دارا بودن

شرایط زیر در همان دانشگاه و در صورت موافقت دانشگاه مشروط به امکان ادامه تحصیل «در سنوات

مجاز باقیمانده» رشته تحصیلی خود را تغییر دهد.

۱. نمره اکتسابی دانشجو در آزمون سراسری گروه آزمایشی ذی ربط از نمره خام آخرین فرد پذیرفته شده

در آن رشته گرایش در دانشگاه و در سال پذیرش (با تأیید سازمان سنجش آموزش کشور) کمتر نباشد

۲. ادامه تحصیل متقاضی در رشته قبلی از نظر مقررات آموزشی بلامانع باشد

۳. حداقل ۱/۶ و حداکثر ۲/۳ واحدهای درسی دوره را گذرانده باشد.

۴. دانشجو در هر دوره تحصیلی فقط یک بار می تواند با رعایت ضوابط تغییر رشته دهد.

تبصره ۱. تغییر رشته یا گرایش در دوره کاردانی پیوسته و کارشناسی ناپیوسته فقط در رشته ها یا

گرایش های همان مجموعه امتحانی مجاز است.

تبصره الحاقی ۱: تغییر رشته، دانشجو را از مقررات حداکثر مدت تحصیل (ماده ۱۴ و تبصره های

مربوط به آن) معاف نمی کند.

تبصره الحاقی ۲: دانشجویی که با تقاضای تغییر رشته او موافقت شده است صرفاً می‌تواند تا پیش از ثبت نام و انتخاب واحد در رشته جدید، تقاضای انصراف از تغییر رشته یا گرایش خود را به مدیریت خدمات آموزشی دانشگاه ارائه نماید، در غیر این صورت حکم صادره غیرقابل تغییر است و حق تغییر رشته تا پایان دوره از دانشجو سلب می‌شود.

تبصره ۲: در صورت تغییر رشته، معادل سازی دروس مطابق با ضوابط ماده ۱۲ این آیین نامه قابل انجام است.

تبصره الحاقی ۱: دروسی که دانشجو در رشته قبلی گذرانده است در گروه آموزشی رشته جدید، بررسی و تطبیق می‌شود و فقط دروسی از وی پذیرفته می‌شود که به تشخیص گروه آموزشی، با دروس رشته جدید، اشتراک محتوایی داشته باشد و نمره هر یک از آن دروس نیز از ۱۲ کمتر نباشد

تبصره الحاقی ۲: دانشجو موظف است حداکثر تا پایان اولین نیمسال تحصیلی پذیرش، وصول مدارک تحصیلی و ریز نمرات خود را از معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده (در مورد تغییر رشته) یا دانشگاه مبدا (در مورد انتقال یا انتقال همراه با تغییر رشته) پیگیری نماید؛ در غیر این صورت امکان انتخاب واحد و ثبت نام در نیمسال بعدی از وی سلب خواهد شد.

تبصره الحاقی ۳: معادل سازی دروس دانشجویان دانشگاه‌های پیام نور، غیر انتفاعی (به جز پردیس دانشگاه شهید چمران اهواز)، آزاد اسلامی، فرهنگیان، الکترونیکی و مجازی، نیمه حضوری و غیر حضوری برای دانشجویان دانشگاه شهید چمران اهواز ممنوع می‌باشد.

تبصره الحاقی ۴: دروسی که دانشجو در رشته قبلی گذرانده است در گروه آموزشی رشته جدید، بررسی و معادل سازی می‌شود و فقط دروسی از وی پذیرفته می‌شود که به تشخیص گروه آموزشی، با دروس رشته جدید، اشتراک محتوایی داشته باشد و نمره هر یک از آن دروس نیز از ۱۲ کمتر نباشد.

تبصره الحاقی ۵: دروس پذیرفته شده از تغییر رشته یا انتقال همراه با تغییر رشته و دروس مردودی که با دروس رشته جدید اشتراک محتوای دارد در کارنامه دانشجو ثبت و نمرات آنها در محاسبه معدل نیمسال و کل منظور می‌شود. اما، نمرات دروس پذیرفته نشده که با دروس رشته اشتراک محتوایی ندارد (اعم از قبولی و ردی) نیز با احتساب در معدل نیمسال، اما بدون احتساب در معدل کل در کارنامه دانشجو در پایان دوره تحصیلی باقی می‌ماند.

تبصره الحاقی ۶: سوابق آموزشی دانشجوی تغییر رشته یا انتقال همراه با تغییر رشته از لحاظ تعداد نیمسال‌های مشروطی در رشته جدید محاسبه می‌شود.

تبصره الحاقی ۷: چنانچه دانشجو در آخرین نیمسال رشته‌ی قبلی مشروط شده باشد در نیمسال بعدی (در رشته‌ی جدید) حداکثر می‌تواند ۱۴ واحد درسی انتخاب کند.

تبصره الحاقی ۸: نمره‌ی ۰/۲۵ (ویژه مرتکبین تقلب در جلسه امتحان) در کارنامه دانشجو ثبت و در محاسبه معدل نیمسال و کل منظور می‌شود.

تبصره الحاقی ۹: ثبت دروس پذیرفته نشده الزامی است. در صورت عدم همخوانی عناوین دروس گذرانده شده اما پذیرفته نشده دانشجو، می‌توان از دروس موجود در سرفصل رشته‌های دیگر با عنوان تقریباً مشابه، ثبت شده در سامانه آموزشی، به شرط رعایت تعداد واحدها استفاده کرد.

تبصره الحاقی ۱۰: تعداد واحد درس معادل سازی شده نباید کمتر از تعداد واحد درسی رشته جدید باشد، در صورتی که تعداد واحد یک درس کمتر باشد می‌توان به صورت تلفیقی چند واحد درسی مرتبط (به شرط اشتراک محتوایی) را، با آن تطبیق و معادل‌سازی نمود. در هر صورت معدل نمرات دروس معادل سازی شده نباید از حد نصاب نمرات تعیین شده یعنی ۱۲ کمتر باشد.

تبصره الحاقی ۱۱: شروع سنوات مجاز دانشجویان تغییر رشته از سال پذیرش دانشجو بر اساس

ورودی نیمسال (مهر یا بهمن) که پذیرفته شده در آزمون سراسری محاسبه خواهد شد.

تبصره الحاقی ۱۲: دانشجو موظف است کلیه دروس دوره تحصیلی را بر اساس برنامه آموزشی و

نزدیکترین سرفصل مصوب که امکان گذراندن دوره را برای دانشجو فراهم می کند، بگذراند.

تبصره الحاقی ۱۳: دانشجو مجاز به اخذ مجدد دروسی که پذیرفته شده و در کارنامه ثبت شده،

نیست.

تبصره ۳: تغییر رشته دانشجویی که پذیرش وی در دوره تحصیلی از طریق بدون آزمون (پذیرش با

سوابق تحصیلی) باشد به رشته هایی که پذیرش در آنها از طریق آزمون سراسری صورت گرفته باشد

(پذیرش با آزمون)، ممنوع است.

ماده ۲۱: تغییر رشته یا انتقال دانشجو از دانشگاه غیر دولتی به دولتی از شهریه پرداز به رایگان از غیر

حضور به نیمه حضوری و حضوری و از نیمه حضوری به حضوری از پذیرش سوابق تحصیلی به

پذیرش با آزمون ممنوع است ولی عکس آن مجاز است.

تبصره الحاقی: تغییر رشته در دوره های تحصیلی هم عرض صورت می گیرد. تغییر رشته از

دوره های پایین به دوره های بالاتر ممنوع است، ولی برعکس آن مجاز است.

ماده ۲۲: دانشگاه موظف است در تحقق رویکرد شاگرد پروری و نقش مربیگری اعضای هیئت علمی

برای هدایت تحصیلی دانشجویان از زمان پذیرش یکی از اعضای هیئت علمی مرتبط با رشته تحصیلی

دانشجو را به عنوان «راهنمای (مشاور) آموزشی» به صورت رسمی تعیین و بر اساس شیوه نامه مصوب

وزارت که به همین منظور ابلاغ می شود، اقدام نماید.

تبصره الحاقی ۱: راهنمای آموزشی از سوی گروه آموزشی مربوط انتخاب و به معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده و مدیریت خدمات آموزشی دانشگاه معرفی می‌گردد. راهنمای آموزشی، ضمن آشنا کردن دانشجویان به مقررات و ضوابط آموزشی و ارزیابی مداوم و شناخت وضعیت تحصیلی آنان، وظیفه هدایت تحصیلی و برنامه‌ریزی درسی آن‌ها را از ابتدای ورود به دانشگاه تا هنگام دانش‌آموختگی در اموری مانند انتخاب واحد، حذف و اضافه دروس، رعایت پیش‌نیاز دروس، حذف اضطراری و نظایر آن برعهده دارد.

تبصره الحاقی ۲: دانشجویان انتقالی، در طول تحصیل در دانشگاه مقصد همانند دانشجویان هم تراز خود از خدمات راهنمای آموزشی برخوردار خواهند شد.

ماده ۲۳: در صورتی که دانشجوی منصرف یا محروم از تحصیل در دوره کارشناسی پیوسته حداقل ۶۸ واحد درسی (شامل حداکثر ۱۰ واحد دروس عمومی) را با نمره قبولی بگذراند و میانگین کل واحدهای گذرانده شده وی ۱۲ یا بالاتر باشد، می‌تواند مدرک دوره کاردانی همان رشته را دریافت کند در غیر این صورت به چنین دانشجویی و همچنین به دانشجوی منصرف یا محروم از تحصیل در دوره کاردانی و کارشناسی ناپیوسته فقط یک گواهی مبنی بر تعداد واحدهای گذرانده شده داده می‌شود.

تبصره الحاقی: رعایت گذراندن ۱۰ واحد از دروس عمومی و ۵۸ واحد از درس پایه، تحصیلی، اصلی، اختیاری و ...، به جزء دروسی «مانند زبان پیش‌نیاز، ریاضی پیش‌نیاز و ...» که با تأیید گروه آموزشی، گذراندن آن‌ها برای رفع کمبود دانش یا مهارت دانشجو، در آغاز دوره، تحصیلی ضروری تشخیص داده می‌شود» و همچنین دروسی که صرفاً در معدل کل تأثیر دارند «مانند آشنایی با دفاع مقدس، کارآفرینی و محیط زیست» الزامی است.

تبصره ۱: در رشته‌های فنی و مهندسی واژه «مهندسی» از عنوان رشته برای دانشجویان مشمول دریافت کاردانی بین مقطعی حذف می‌شود مگر در موارد استثناء که کلمه مهندسی از ارکان اصلی رشته می‌باشد (مانند رشته مهندسی پزشکی).

تبصره ۲: در صورتی که دانشجو تعداد بیش از ۶۸ واحد درسی را گذرانده باشد ضمن رعایت مفاد این ماده، نمرات دروسی در میانگین محاسبه می شود که تأثیر مثبت داشته باشد.

تبصره الحاقی: دروس مردودی طبق ماده ۱۱ در ریز نمرات دانشجو ثبت شده و این نمره ها در میانگین نیمسال و کل دوره محاسبه می شود. طبق تبصره ۱ ماده ۱۱ دانشگاه مجاز است با درخواست کتبی دانشجو نمره یک درس مردودی را از میانگین کل بلا اثر کند.

تبصره ۳: مدرک کاردانی حسب تقاضای رسمی دانشجو و صرف نظر از وجود دوره کاردانی مصوب در آن رشته یا مجری دانشگاه محل تحصیل دانشجو، صادر می شود.

ماده ۲۴: ملاک دانش آموختگی برای دوره های کاردانی پیوسته و ناپیوسته کارشناسی پیوسته و ناپیوسته گذراندن کلیه واحدهای دوره و داشتن میانگین کل حداقل ۱۲ در پایان دوره است.

تبصره الحاقی ۱: دانشجویی که کلیه واحدهای درسی یکی از دوره های کاردانی، کارشناسی ناپیوسته و کارشناسی پیوسته را طبق برنامه مصوب و بر اساس مقررات این آیین نامه و شیوه نامه آن با موفقیت گذرانده باشد، دانش آموخته آن دوره شناخته می شود.

تبصره ۱: چنانچه میانگین کل دانشجوی کاردانی یا کارشناسی پس از گذراندن تمام واحدهای درسی دوره کمتر از ۱۲ باشد، تنها یک نیمسال «با رعایت سقف مجاز سنوات تحصیلی» به وی فرصت داده می شود تا مجدداً با انتخاب حداکثر ۱۶ واحد از درس های تخصصی و پایه که در آن نمره قبولی بین ۱۰ تا ۱۲ را کسب کرده است. میانگین کل دوره را به حداقل ۱۲ برساند تا امکان دانش آموختگی بیاید در غیر این صورت دانشجو از ادامه تحصیل محروم می شود پرداخت هزینه این دروس برای دانشجویان مشمول آموزش رایگان توسط هیئت امنای دانشگاه تصمیم گیری می شود.

تبصره الحاقی ۱: نمره دروس تکراری علاوه بر نمره قبلی در کارنامه دانشجو ثبت و در محاسبه معدل کل نمرات او محاسبه می گردد.

تبصره الحاقی ۲: در صورتی که سنوات مجاز تحصیل دانشجویان مشمول تحصیل رایگان نیز به اتمام نرسیده باشد، آنان برای انتخاب مجدد دروس جبران معدل، موظف به پرداخت هزینه بر اساس تعرفه مصوب هیئت امنای دانشگاه می‌باشند.

ماده ۲۵: تاریخ دانش آموختگی، زمان ثبت آخرین نمره درس دانشجوی در آموزش دانشگاه است.

ب- دوره کارشناسی ارشد

ماده ۲۶. مدت مجاز تحصیل در دوره کارشناسی ارشد ۴ نیمسال تحصیلی است و تحصیل در این دوره تمام وقت است.

تبصره ۱. در صورتی که دانشجو در شیوه‌های آموزشی- پژوهشی در مدت مقرر دانش آموخته نشود دانشگاه اختیار دارد حداکثر یک نیمسال دیگر به سنوات دانشجو اضافه کند. تمدید نیمسال پنجم با درخواست دانشجو و تأیید استاد راهنما، مدیر گروه، معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده و مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه انجام می‌شود.

تبصره ۲. در صورت افزایش سنوات موضوع تبصره ۱ این ماده و موجه نبودن آن از نظر دانشگاه، تمدید نیمسال منوط به پرداخت هزینه طبق تعرفه مصوب هیئت امنای دانشگاه می‌باشد. چنانچه دانشجو پس از پایان نیمسال تمدید شده، دانش آموخته نشود از ادامه تحصیل محروم خواهد شد.

ماده ۲۷. دانشجو می‌تواند در صورت تأیید دانشگاه با احتساب سنوات تحصیلی، یک نیمسال از مرخصی تحصیلی یا حذف ترم استفاده کند.

تبصره ۱. در شرایط خاص حذف تمام دروس یک نیمسال تحصیلی با درخواست کتبی دانشجو و تأیید شورای گروه و معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده و مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه پیش از آغاز آزمون پایانی نیمسال و با رعایت و احتساب در سنوات تحصیلی امکان پذیر است.

دانشجویانی که در یکی از درس های نیمسال بیش از سه شانزدهم غیبت غیر موجه داشته باشند، نمی توانند از این تبصره استفاده کنند.

تبصره ۲. برای مرخصی تحصیلی دانشجو باید درخواست خود را پیش از آغاز نیمسال تحصیلی و برای حذف نیمسال، حداکثر تا قبل از شروع امتحانات، طبق تقویم آموزشی ارائه داده و در صورت تصویب شورای گروه، شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه به تأیید نهایی خواهد رسید.

تبصره ۳. در صورتی که دانشجو حتی برای یک نیمسال تحصیلی انتخاب واحد نکند از ادامه تحصیل محروم می شود

ماده ۲۸. تحصیل همزمان دانشجوی دوره کارشناسی ارشد در کلیه شیوه های آموزشی و در کلیه دوره های تحصیلی دانشگاه ها (دولتی و غیردولتی) ممنوع است.

تبصره ۱. دانشجویانی که با مؤسسات دولتی یا غیر دولتی رابطه استخدامی رسمی یا پیمانی دارند باید برای طول دوره تحصیل از محل خدمت خود موافقت نامه رسمی به دانشگاه ارائه دهند. در غیر این صورت دانشگاه مجاز به محروم کردن دانشجو از ادامه تحصیل خواهد بود.

ماده ۲۹. نمره ارزشیابی هر درس به صورت عددی از صفر تا ۲۰ محاسبه می شود و حداقل نمره قبولی در هر درس ۱۲ است. میانگین قابل قبول در هر نیمسال ۱۴ است و چنانچه میانگین نمرات دانشجو در هر نیمسال تحصیلی کمتر از ۱۴ باشد دانشجو در آن نیمسال مشروط تلقی می شود. تعداد ۲ نیمسال مشروطی اعم از متوالی یا متناوب، در دوره کارشناسی ارشد منجر به محرومیت از تحصیل دانشجو می شود.

تبصره ۱. ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانشجو در هر درس از سوی مدرس آن درس و بر اساس حضور و فعالیت دانشجو در کلاس، انجام دادن تکالیف و نتایج آزمون کتبی مستمر و پایانی در طول و پایان هر نیمسال تحصیلی انجام می شود.

تبصره ۲. در صورتی که میانگین نمره کل درس‌های مرحله آموزشی کمتر از ۱۴ باشد دانشجو مجاز خواهد بود جهت جبران معدل حداکثر در یک نیمسال تحصیلی (با رعایت سقف مجاز سنوات تحصیلی) با نظر استاد راهنما و تأیید شورای گروه و شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده، درس یا درس‌هایی از دروس گذرانده شده دوره حداکثر تا ۸ واحد که با نمره کمتر از ۱۴ گذرانده است را برای ترمیم میانگین کل اخذ کند و میانگین کل واحدهای آموزشی خود را به حداقل ۱۴ برساند. در غیر این صورت از ادامه تحصیل محروم می شود. دانشجو ضروری است هزینه درس‌های انتخابی جهت ترمیم معدل را طبق تعرفه مصوب هیئت امنای دانشگاه در مورد دانشجویان شهریه پرداز، پرداخت کند.

ماده ۳۰. اخذ حداقل ۸ واحد درسی تا حداکثر ۱۴ واحد درسی در هر نیمسال تحصیلی توسط دانشجو الزامی است.

تبصره ۱. دانشجو در نیمسال آخر تحصیلی از شرط اخذ حداقل واحد آموزشی معاف است.

تبصره ۲. در صورتی که دانشگاه به هر دلیل با حذف مجاز درسی موافقت کند و این امر منجر به کاهش تعداد واحدهای دانشجو از حدنصاب شود، آن نیمسال به‌عنوان یک نیمسال کامل جزو سنوات تحصیلی وی محسوب می‌شود. اما در مشروط شدن دانشجو بی تأثیر است.

ماده ۳۱. در شرایط خاص، حذف یک درس با درخواست کتبی دانشجو و تأیید گروه آموزشی و معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده و مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه، قبل از شروع امتحانات پایان نیمسال و با رعایت و احتساب آن نیمسال در سنوات تحصیلی، امکان پذیر است.

ماده ۳۲. دانشجو موظف است مطابق با ضوابط دانشگاه تا قبل از شروع نیمسال سوم تحصیلی، استاد راهنما و پیشنهاده (پروپوزال) خود را (با نظر استاد راهنما) به تصویب دانشگاه برساند. در صورت عدم تصویب پیشنهاده در موعد مقرر در دانشگاه، دانشجو مشمول امتیازات تبصره ۲ ماده ۲۶ این شیوه نامه نمی شود و سنوات دانشجو موضوع تبصره ۲ ماده ۲۶ موجه قلمداد نمی شود. چنانچه دانشجو تا پایان نیمسال تحصیلی چهارم پیشنهاده خود را به تصویب دانشگاه نرساند، از ادامه تحصیل محروم می شود.

ضوابط تصویب طرح پیشنهاده (پروپوزال)

۱. دانشجو باید حداکثر تا پایان نیمسال اول تحصیلی، استاد راهنمای خود را از بین اعضای هیأت علمی طبق ظرفیت اعلامی سالانه توسط دفتر برنامه ریزی و ارزیابی آموزشی دانشگاه انتخاب و با ارائه درخواست کتبی به مدیر گروه اعلام نماید. دانشجو موضوع پایان نامه خود را با هماهنگی استاد راهنما انتخاب و پیشنهاده خود را تا پایان نیمسال دوم در شورای گروه آموزشی مربوط تصویب کند. پیشنهاده دانشجو باید پس از تصویب در گروه آموزشی در شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده مطرح شود و در صورت رعایت ضوابط و مقررات مربوط و تأیید آن به وسیله این شورا رسمیت پیدا می کند و قابل اجرا خواهد بود.

۲. گروه باید حداکثر تا دو هفته پس از دریافت پیشنهاده دانشجو، تشکیل جلسه دهد و نتیجه ارزیابی پیشنهاده را به دانشجو اطلاع دهد. در صورت تصویب پیشنهاده در گروه پیشنهاده دانشجو باید حداکثر تا دو هفته بعد، به معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده ارسال شود پیشنهاده دانشجو باید حداکثر تا دو هفته بعد در شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده مطرح شود.

۳. در صورت اختلاف نظر بین شورای گروه و شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده در تصویب طرح پیشنهادی؛ اعم از انتخاب استادان راهنما، استادان مشاور، موضوع و ماهیت طرح پیشنهادی؛ موضوع در

شورایی متشکل از معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده، مدیر گروه مربوطه و مدیر تحصیلات تکمیلی دانشگاه، مطرح و تصمیم نهایی گرفته خواهد شد. تشکیل شورای مذکور منوط به درخواست تجدیدنظر از سوی گروه آموزشی مربوطه در قالب مصوبه شورای گروه می‌باشد.

۴. در صورت نیاز به پیشنهاد استاد راهنمای اول و تأیید گروه آموزشی و شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده، می‌توان یک نفر را به عنوان استاد راهنمای دوم از سایر مؤسسات آموزشی و پژوهشی کشور و مراکز معتبر بین‌المللی برای هدایت دانشجو تعیین کرد. در شرایط خاص با رعایت ضوابط این شیوه نامه می‌توان استاد راهنمای دوم را با مدرک دکتری تخصصی و حداقل سه سال تجربه کار حرفه‌ای مرتبط با موضوع پایان نامه با وابستگی به سایر سازمان‌های مرتبط، انتخاب کرد.

۵. در صورت نیاز، به پیشنهاد استاد راهنما و تأیید گروه و شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده می‌توان یک یا دو استاد مشاور با مدرک دکترای تخصصی از داخل یا خارج دانشگاه برای هدایت دانشجو تعیین کرد در شرایط خاص با رعایت ضوابط این شیوه نامه می‌توان از مریبان دانشگاه و سایر دانشگاه‌ها با حداقل پنج سال سابقه کار مرتبط و یا متخصصان حرفه‌ای به عنوان استاد مشاور خارج از دانشگاه انتخاب کرد. در اجرای پایان نامه‌های مورد حمایت سازمان‌ها می‌توان از مشاوره کارشناسان ارشد، آنها که دارای سابقه تحقیقاتی مورد تأیید گروه و شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده می‌باشند، استفاده نمود.

۶. در صورتی که دو استاد مشاور برای پایان نامه انتخاب شود امتیاز مورد نظر و واحد آن به تساوی بین آنان تقسیم خواهد شد. در یک پایان نامه کارشناسی ارشد، تعداد استادان راهنما و مشاور نباید از سه نفر بیشتر باشد.

۷. هیچ کدام از بستگان سببی و نسبی درجه یک دانشجو (پدر، مادر، خواهر، برادر، همسر، فرزند و.....) نمی‌توانند راهنمایی، مشاوره و یا داوری پایان نامه او را به عهده گیرند.

۸. در محاسبه ظرفیت مجاز اعضای هیئت علمی، پایان نامه های تقاضا محور با ضریب ۰/۵ لحاظ خواهند شد.

۹. ضوابط تغییر استادان راهنما یا مشاور پس از تصویب طرح پیشنهادی پایان نامه به شرح زیر است:

تغییر استادان راهنما:

- در مورد استاد راهنمای اول پیشنهاد از سوی مدیر گروه معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده و یا معاونت آموزشی دانشگاه و در مورد استاد راهنمای دوم پیشنهاد از سوی استاد راهنمای اول با ذکر دلایل توجیهی در شورای گروه آموزشی مطرح و در صورت تصویب مراتب به شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده ارسال می شود؛
- طرح و تصویب موضوع در شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده؛
- طرح و تصویب موضوع در شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه؛

تغییر استادان مشاور

- پیشنهاد از سوی استاد راهنما با دلایل توجیهی به گروه آموزشی؛
- طرح و تصویب موضوع در شورای گروه؛
- طرح و تصویب موضوع در شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده؛
- اطلاع رسانی از طرف دانشکده به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه.
- **تذکر ۱.** جهت طرح هر یک از پیشنهادهای یادشده در شورای گروه نباید بیش از شش ماه از تصویب طرح پیشنهادی پایان نامه در شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده گذشته باشد.
- **تذکر ۲.** چنانچه استاد راهنمای اول در هر یک از مراحل انجام پایان نامه بازنشسته شود باید نقش آن از استاد راهنمای اول به استاد راهنمای دوم تغییر یابد.

ماده ۳۳. چنانچه دانشجو در رشته یا گرایشی غیرمرتبط با رشته دوره کارشناسی خود مطابق ضوابط وزارت پذیرفته شود، ملزم به گذراندن دروس جبرانی طبق نظر گروه آموزشی است.

تبصره ۱. چنانچه رشته گرایش دانشجو در مقطع کارشناسی با رشته گرایش در حال تحصیل در مقطع کارشناسی ارشد متفاوت باشد، گروه آموزشی موظف به ارائه حداقل ۸ و حداکثر ۱۲ واحد جبرانی از دروس کارشناسی به دانشجو خواهد بود، کسب نمره قبولی ۱۲ برای دروس جبرانی، الزامی است، اما این نمره در میانگین نیمسال و معدل کل دانشجو محاسبه نمی شود. هزینه این دروس طبق تعرفه مصوب هیأت امناء دانشگاه از دانشجو (اعم از روزانه یا شهریه پرداز) دریافت می گردد.

تبصره ۲. گروه آموزشی مربوطه، باید درس و تعداد واحد آن را بر اساس میزان مرتبط بودن رشته تحصیلی تعیین و در برنامه درسی مصوب گروه آموزشی تأیید و ثبت کند. هرگونه تصمیم گیری خارج از ضوابط و مقررات یاد شده برای دروس جبرانی در اختیار مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه است.

تبصره ۳. در صورت اخذ حداقل ۸ واحد درس جبرانی، یک نیمسال به سقف سنوات تحصیلی دانشجو افزوده می شود.

تبصره ۴. گروه آموزشی موظف است که دروس جبرانی را حداکثر در دو نیمسال اول تحصیل ارائه نماید.

تبصره ۵. دانشجو بایستی دروس جبرانی را با حضور در کلاس های دایر دوره کارشناسی یا به صورت مهمانی در سایر دانشگاه ها بگذراند و دانشگاه نمی تواند برای این دروس کلاس جدید برگزار نماید.

ماده ۳۴. «تغییر رشته» و «انتقالی» در دوره کارشناسی ارشد ممنوع است. اما تغییر گرایش فقط در همان مجموعه امتحانی و در صورت کسب نمره مجاز در آزمون متمرکز، مطابق اعلام سازمان سنجش آموزش کشور با تأیید گروه آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده و مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه، فقط در دانشگاه شهید چمران اهواز مجاز است.

تبصره ۱. تصمیم گیری در خصوص تغییر گرایش در موارد خاص، در صورت اعلام موافقت گروه آموزشی، معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده و موافقت نهایی مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه امکان پذیر می باشد.

ماده ۳۵. دانشجو پس از انجام کار تحقیقاتی خود و تدوین پایان نامه و تأیید استاد راهنما، مجاز است در حضور هیئت داوران از پایان نامه خود دفاع کند.

دستورالعمل دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد

دفاع از پایان نامه به درخواست دانشجو و تأیید استاد راهنما مبنی بر تکمیل مراحل پژوهشی و نگارشی پایان نامه و ارائه مستندات زیر پس از گذشت حداقل ۴ ماه از تصویب طرح پیشنهادی در شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده انجام می شود:

(۱) ارائه پایان نامه آماده شده؛

در رشته های غیر از مجموعه زبانهای خارجی (انگلیسی فرانسه و عربی) دانشجو می تواند با موافقت استادان راهنما، پایان نامه خود را به زبان انگلیسی بنویسد. در مجموعه رشته های زبان های خارجی پایان نامه باید به زبان رشته تحصیلی تهیه و ارائه گردد.

(۲) تأیید کتبی استاد راهنما مبنی بر کفایت دستاوردهای علمی و پژوهشی پایان نامه مطابق با طرح پیشنهادی مصوب؛

- در صورت فراهم بودن شرایط یادشده دفاع از پایان نامه طی مراحل زیر انجام خواهد شد:

- (۱) درخواست دانشجو و تأیید استاد راهنما در سامانه مدیریت اطلاعات پژوهشی دانشگاه (RMS)
- (۲) طرح موضوع در شورای گروه آموزشی؛ تأیید مستندات و تعیین تاریخ دفاع حداقل سه هفته بعد از طرح موضوع در شورای گروه و تعیین دو عضو هیئت علمی دارای تخصص مرتبط با موضوع پایان نامه به عنوان داور با حداقل مرتبه استادیاری

- داوران پیشنهادی نباید هیچ گونه نسبت خانوادگی با اعضای دخیل در پایان نامه داشته باشند.
- در شرایط خاص، گروه آموزشی مجاز است یکی از داوران را از افراد با تخصص مرتبط سایر سازمان‌ها که دارای صلاحیت دانشگاهی هستند برای داوری پایان نامه انتخاب نماید. فرد متخصص بیرون از دانشگاه باید دارای مدرک دکتری تخصصی با حداقل ۳ سال سابقه کار مرتبط و دارای حداقل ۳ مقاله علمی پژوهشی منتشر شده در مجلات معتبر داخلی یا بین‌المللی در آن حوزه تخصصی باشد.
- جهت اخذ مجوز دفاع از پایان نامه، گروه آموزشی پس از تعیین روز، ساعت و محل برگزاری جلسه دفاع، در شورای گروه، باید مدارک مورد نیاز را حداقل دو هفته قبل از دفاع از پایان نامه به معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده ارسال کند. درخواست و مستندات دفاع از پایان نامه در معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده بررسی و در صورت تأیید با تعیین نماینده تحصیلات تکمیلی، مجوز دفاع صادر می‌شود.
- نماینده تحصیلات تکمیلی دانشکده باید از بین اعضای هیأت علمی با مرتبه استادیار به بالا و حداقل دو سال سابقه تدریس در دانشگاه و از گروه آموزشی دیگری غیر از گروه آموزشی دانشجو و استاد راهنما باشد. جلسه دفاع در حضور استاد/ استادان راهنما و استاد/ استادان مشاور هر دو داور و با مدیریت نماینده تحصیلات تکمیلی دانشکده برگزار می‌شود مسئولیت اجرایی برگزاری دفاع به عهده معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده است.
- در صورت غیبت استاد راهنمای اول یا داور/داوران جلسه دفاع رسمیت نخواهد داشت. اگر استاد راهنمای اول به دلایلی چون حضور در فرصت مطالعاتی نتواند در جلسه دفاع حضور یابد، ضرورت دارد از روش‌های جایگزین همچون استفاده از دور سخنی (ویدئو کنفرانس) به صورت مجازی در جلسه دفاع حضور یابد.

- در شرایط خاص و در صورتی که استاد راهنمای دوم و یا استاد مشاور نتوانند به شکل حضوری و یا از طریق دور سخنی (ویدئو کنفرانس) در جلسه دفاع حضور داشته باشند، باید تا پیش از برگزاری جلسه دفاع، نمره خود را به شکل کتبی (بدون نیاز به تکمیل کاربرگ نمره دهی) به معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده اعلام نمایند تا نماینده تحصیلات تکمیلی دانشکده نمره را در جلسه دفاع به همراه داشته باشد.

ماده ۳۶. نمره پایان نامه در میانگین کل محاسبه نمی شود و ارزشیابی آن به صورت کیفی و به شرح زیر انجام می شود:

- مردود (کمتر از ۱۴)

- قبول با درجه؛ متوسط (۱۵/۹۹ - ۱۴)، خوب (۱۷/۹۹ - ۱۶)، خیلی خوب (۱۸/۹۹ - ۱۸) و یا عالی (۱۹ - ۲۰)

تبصره ۱. تغییر نمره پایان نامه که توسط هیئت داوران تایید شده است توسط سایر مراجع دانشگاه، به هیچ عنوان مجاز نیست.

تبصره ۲. حداکثر زمان اصلاح پایان نامه پس از برگزاری جلسه دفاع و اخذ نمره قبولی توسط دانشجو، ۳ ماه می باشد. هیئت داوران موظف است در جلسه دفاع، برای شرایطی که دانشجو اصلاحات را انجام ندهد یا اصلاحات توسط استاد راهنما تایید نشود، نحوه ارائه نمره نهایی و قبولی یا عدم قبولی پایان نامه را تعیین تکلیف کند.

تبصره ۳. چنانچه ارزشیابی پایان نامه مردود اعلام شود، با تأیید هیئت داوران حداکثر یک نیمسال تحصیلی (با پرداخت هزینه) به دانشجو اجازه داده می شود تا پس از اعمال نظرات اصلاحی هیئت داوران، یک بار دیگر در جلسه دفاع شرکت و از پایان نامه خود دفاع کند. در صورت عدم موفقیت دانشجو در دفاع از پایان نامه در بار دوم، دانشجو از ادامه تحصیل محروم می شود.

تبصره ۴. نحوه نگارش و صحافی پایان نامه، مطابق با شیوه نامه مصوب دانشکده محل تحصیل دانشجویست.

ماده ۳۷. ملاک دانش آموختگی، گذراندن همه واحدهای درسی دوره، کسب میانگین کل حداقل ۱۴ و موفقیت در دفاع از پایان نامه است.

تبصره ۱. چنانچه میانگین کل نمرات دانشجوی کارشناسی ارشد پس از گذراندن تمام واحدهای درسی دوره کمتر از ۱۴ باشد، اجازه دفاع از پایان نامه را ندارد و تنها یک نیمسال «با رعایت سقف مجاز سنوات تحصیلی» به وی فرصت داده می‌شود تا مجدداً با انتخاب حداکثر ۸ واحد از درس‌هایی که در آن نمره بین ۱۲ تا ۱۴ را کسب کرده است، میانگین کل دوره را به استثنای پایان نامه به حداقل ۱۴ برساند تا به وی اجازه دفاع از پایان نامه داده شود. در غیر این صورت، دانشجو از ادامه تحصیل محروم می‌شود.

تبصره ۲. در صورتی که دانشجو با اتمام سنوات تحصیلی موفق به دفاع از پایان نامه نشود از ادامه تحصیل محروم می‌شود.

تبصره ۳. در رشته‌هایی که در برنامه درسی آنها، پایان نامه پیش بینی نشده است، از تبصره فوق مستثنی هستند و شرط موفقیت در دفاع از پایان نامه، از شروط ملاک دانش آموختگی دانشجویان آن رشته حذف می‌گردد.

تبصره ۴. دانشگاه می‌تواند به دانشجویی که به هر دلیل نتواند در سنوات مجاز، دوره تحصیلی را به پایان برساند، برابر ضوابط، فقط گواهی گذراندن واحدهای درسی را اعطا کند.

تبصره ۵. تاریخ دانش آموختگی، روز دفاع و کسب درجه قبولی از پایان نامه است.

ماده ۳۸. چنانچه دانشجو در حین تحصیل و انجام پژوهش و تدوین پایان نامه مرتکب تخلف علمی (جعل، تقلب، کپی برداری و دیگر مصادیق تخلف علمی) شود و تخلف او از سوی کارگروه اخلاق در پژوهش دانشگاه اثبات گردد با رعایت ضوابط تعیین شده توسط کارگروه مذکور و متناسب با میزان

تخلف، تصميم گيري در مورد دانشجوي خاطي توسط دانشگاه انجام مي شود.
تبصره ۱. در صورت احراز و اثبات تخلف علمي دانشجو پس از اتمام تحصيلات از سوي کارگروه اخلاق در پژوهش دانشگاه با رعايت ضوابط تعيين شده توسط کارگروه مذکور، تخلف مذکور بررسي و متناسب با ميزان تخلف، تصميم گيري در مورد دانشجوي خاطي توسط دانشگاه انجام مي شود.

ج- دوره دکتری تخصصی

ماده ۳۹. مدت مجاز تحصيل در دوره دکتری تخصصی در هر دو شيوه آموزشي - پژوهشي و پژوهش محور، حداقل شش و حداکثر هشت نيمسال تحصيلي است و تحصيل در اين دوره به صورت تمام وقت است.

تبصره ۱. در صورتی که دانشجو در مدت مقرر دانش آموخته نشود، دانشگاه اختيار دارد حداکثر دو نيمسال ديگر به سنوات دانشجو اضافه کند. تمدید نيمسال هاي نهم و دهم با درخواست دانشجو و تأييد استاد راهنما، شوراي گروه، شوراي تحصيلات تکميلي دانشکده و دانشگاه انجام مي شود.

تبصره ۲. در صورت افزايش سنوات موضوع تبصره ۱ و موجه نبودن آن از نظر مديريت تحصيلات تکميلي، دانشجو ملزم به پرداخت هزينه طبق تعرفه مصوب هيأت امنای دانشگاه مي باشد.

تبصره ۳. تحصيل همزمان دانشجوي دوره دکتری تخصصی در کليه شيوه هاي آموزشي و در کليه دوره هاي تحصيلي دانشگاه ها (دولتي و غيردولتي) ممنوع است.

ماده ۴۰. نمره ارزشيابي از هر درس به صورت عددي از صفر تا ۲۰ محاسبه مي شود. حداقل نمره قبولی در هر درس ۱۴ و ميانيگين کل قابل قبول پس از گذراندن تمام واحدهاي آموزشي ۱۶ است.

تبصره ۱. در صورتی که دانشجو به هر دليل نتواند درسي را بگذراند، و درس مذکور مجدداً در دانشگاه ارائه نشود، می تواند با نظر گروه آموزشي، درس مرتبط ديگري را جايگزين نمايد. نمره درس مردودي در

ریزنمرات ثبت می شود و در میانگین نیمسال و میانگین کل محاسبه می شود. دانشجوی باید هزینه درس یا درس‌های جایگزین را طبق تعرفه مصوب هیأت امنای دانشگاه در مورد دانشجویان شهریه‌پرداز پرداخت کند.

برخی ضوابط آموزشی

- آموزش در دوره دکتری تخصصی مبتنی بر نظام واحدی انجام می‌شود. مجموع واحدهای دوره دکتری ۳۶ واحد است که در شیوه آموزشی - پژوهشی ۱۲ تا ۱۸ واحد آن، واحدهای درسی و ۱۸ تا ۲۴ واحد آن مربوط به رساله است. در شیوه پژوهش محور نیز ۶ واحد آن واحدهای درسی مرتبط با موضوع رساله و ۳۰ واحد آن نیز مربوط به رساله است.
- گروههای آموزشی موظف هستند که تعداد ۱۲ تا ۱۸ واحد درسی را حداکثر در دو نیمسال تحصیلی ارائه دهند. دانشجو در هر نیمسال تحصیلی موظف است حداقل ۶ و حداکثر ۱۰ واحد درسی را انتخاب کند.
- تذکر: در نیمسال آخر مرحله آموزشی شرط اخذ حداقل واحد ضروری نیست.

ماده ۴۱. برای ورود به مرحله ارزیابی جامع، کسب میانگین کل حداقل ۱۶ و احراز بسندگی زبان خارجی مطابق شیوه نامه ابلاغی معاونت آموزشی وزارت الزامی است.

تبصره ۱. حداقل نمره قبولی در ارزیابی جامع، ۱۶ است. در غیر این صورت، دانشجو مجاز است، صرفاً یکبار دیگر در ارزیابی جامع شرکت کند و آن را با موفقیت بگذرانند. در صورت عدم کسب نمره، امکان ادامه تحصیل از دانشجو سلب می شود.

تبصره ۲. چنانچه میانگین کل نمرات دانشجوی دکتری تخصصی پس از گذراندن تمام واحدهای درسی دوره کمتر از ۱۶ باشد اجازه ورود به مرحله ارزیابی جامع را ندارد و تنها یک نیمسال «با رعایت سقف مجاز سنوات تحصیلی» به وی فرصت داده می‌شود تا مجدداً با انتخاب حداکثر ۶ واحد از درس‌هایی که در آن نمره بین ۱۴ تا ۱۶ را کسب کرده است، میانگین کل دوره را به حداقل ۱۶ برساند تا به وی اجازه ورود به ارزیابی جامع داده شود. در غیر این صورت، دانشجو از ادامه تحصیل محروم

می شود. دانشجو باید هزینه درس های انتخابی جهت ترمیم معدل را طبق تعرفه مصوب هیأت امنای دانشگاه در مورد دانشجویان شهریه پرداز پرداخت کند.

تبصره ۳. گروه های آموزشی باید برای دانشجویان هر ورودی دوبار تاریخ آزمون جامع تعیین کنند و همه دانشجویان پس از پایان دوره آموزشی (به تأیید معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده) و احراز بسندگی زبان انگلیسی، موظف به شرکت در اولین آزمون جامع خواهند بود. شرکت نکردن دانشجو در آزمون جامع تعیین شده از سوی گروه، به هر دلیل - بجز مرخصی تحصیلی بدون احتساب در سنوات - به منزله مردودی است. بنابراین، اگر دانشجو در اولین آزمون جامع برگزار شده، شرکت نکند و یا نمره قبولی به دست نیابد، تنها یکبار دیگر می تواند در آزمون جامع شرکت کند. عدم موفقیت دانشجو در بار دوم منجر به محرومیت از تحصیل او خواهد شد. معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده باید پس از برگزاری هر آزمون جامع، نتیجه را در سامانه مدیریت اطلاعات پژوهشی دانشگاه (RMS) ثبت کند. در صورت عدم کسب حد نصاب لازم در بار دوم، در شرایط خاص با درخواست دانشجو، پرونده وی جهت تصمیم گیری در خصوص امکان شرکت مجدد در آزمون جامع، به کمیسیون موارد خاص دانشگاه ارجاع می شود.

دستورالعمل آزمون جامع

قبولی در آزمون جامع لازمه صدور مجوز دفاع از طرح پیشنهادی رساله می باشد و این آزمون به ترتیب طی مراحل زیر انجام می شود:

- ۱) درخواست کتبی دانشجو و موافقت استاد راهنما خطاب به مدیر گروه
- ۲) پس از طرح موضوع در جلسه گروه، تاریخ و ساعت و محل برگزاری آزمون های کتبی و شفاهی جامع تعیین می گردد. همچنین در شورای گروه سه نفر از مدرسان دوره (استاد راهنما و دو نفر دیگر) که حداقل

یکی از آنها باید دارای حداقل مرتبه دانشیاری باشد، به عنوان آزمون‌گیرندگان مرحله کتبی تعیین می‌شوند. سوالات کتبی باید از سه تا چهار درس از دروسی که توسط دانشجو گذرانده شده‌اند، با تشخیص گروه آموزشی و متناسب با ارزش آن درس‌ها طرح شوند. درخواست برگزاری آزمون کتبی جامع از سوی گروه به معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده ارسال می‌گردد.

۳) موضوع در شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده مطرح می‌شود و در صورت تصویب، مدارک مورد نیاز مطابق با چک لیست‌های تحصیلات تکمیلی و با پیشنهاد یک نفر به‌عنوان ناظر، حداقل سه هفته قبل از آزمون کتبی به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه جهت اخذ مجوز ارسال می‌گردد.

۴) درخواست و مستندات آزمون جامع در تحصیلات تکمیلی دانشگاه بررسی و در صورت تأیید، مجوز آزمون صادر می‌گردد.

۵) سؤالات آزمون کتبی توسط مدیر گروه از آزمون‌گیرندگان جمع‌آوری می‌شود و با مسؤلیت اجرایی مدیر گروه، آزمون برگزار می‌شود.

۶) آزمون شفاهی جامع با هماهنگی مدیر گروه، استاد راهنما، نماینده تحصیلات تکمیلی و دو یا سه نفر از مدرسان دوره (غیر از آزمون‌گیرندگان مرحله کتبی) برگزار خواهد شد. در صورتی که تعداد مدرسان برای آزمون شفاهی جامع، کافی نباشد می‌توان از متخصصان رشته / گرایش و یا آزمون‌گیرندگان مرحله کتبی برای آزمون شفاهی استفاده کرد.

۷) جهت قبولی در آزمون جامع، دانشجو می‌باید در مجموع درس‌های آزمون کتبی (با ضریب ۷۰٪) و شفاهی (با ضریب ۳۰٪) که حداکثر به فاصله دو هفته برگزار می‌شوند، حداقل نمره ۱۶ از ۲۰ را کسب نماید.

گروه های آموزشی باید حداقل دو ماه پیش از برگزاری آزمون جامع، عناوین درس‌های انتخابی برای آزمون را به دانشجویان اطلاع دهند و دانشجویان نیز باید تا این زمان، درخواست کتبی خود را برای شرکت در آزمون جامع به گروه تحویل دهند.

تذکر مهم: اگر دانشجو نتواند تا پايان نيمسال ششم در آزمون ارزيابي جامع قبول شود، بايد پرونده او از طريق معاونت آموزشي و تحصيلات تکميلي دانشکده، براي تصميم گيري درباره محروميت از ادامه تحصيل، به مديريت تحصيلات تکميلي دانشگاه ارسال شود.

ماده ۴۲. «تغيير رشته» يا «انتقال» يا «تغيير گرايش» دانشجوي دوره دکتری تخصصی در دانشگاه شهيد چمران اهواز يا ساير دانشگاه ها (دولتي و غيردولتي) ممنوع است.

تبصره ۱. در شرايط خاص، با ارايه دلایل توجیهي و موافقت استاد راهنما، شوراهای گروه و تحصيلات تکميلي دانشکده، دانشجو می تواند در طول دوره تحصيل، فقط یک درس را به عنوان میهمان در یکی از دانشگاه های مورد تاييد مديريت تحصيلات تکميلي دانشگاه بگذراند.

ماده ۴۳. دانشجو موظف است مطابق با ضوابط دانشگاه تا قبل از شروع نيمسال سوم تحصيلی، استاد راهنما و موضوع رساله خود را (با نظر استاد راهنما) به تصويب گروه آموزشی برساند. در صورت عدم تعيين استاد راهنما و موضوع رساله در موعد مقرر در گروه آموزشی، دانشجو مشمول امتيازات تبصره ۱ ماده ۳۹ آيين نامه نمی شود و سنوات دانشجو موضوع تبصره ۱ ماده ۳۹ موجه قلمداد نمی شود.

ماده ۴۴. تصويب پيشنهاده رساله در دانشگاه پس از گذراندن موفقیت آميز ارزيابي جامع، شرط لازم برای اجرای رساله در دوره دکتری تخصصی است.

تبصره ۱. رویکردها و سياست های کلان برای جهت دهی به محورهای مطالعاتی و تحقيقاتی دانشجويان در انتخاب موضوع و نگارش رساله از سوی معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه تعيين و ضوابط و شرايط اختصاصی انجام آن در قالب رساله را شورای آموزشی دانشگاه تصويب می کند.

تبصره ۲. گروه های آموزشی مجازند موارد زیر را به عنوان جانشين آزمون جامع از دانشجو بپذيرند.

الف) کسب میانگین کل ۱۸ و بالاتر در واحدهای درسی، به شرطی که دانشجوی همه واحدهای درسی دوره را در دو نیمسال متوالی اخذ کرده و نمره قبولی در همه آنها کسب کرده باشد. همچنین دانشجوی نباید از مرخصی تحصیلی یا پزشکی استفاده کرده باشد.

ب) کسب میانگین کل ۱۷ و بالاتر در دو نیمسال متوالی بدون استفاده از مرخصی تحصیلی یا پزشکی و انتشار یک مقاله علمی در پایگاه‌های معتبر بین المللی در دوران تحصیل دکتری تخصصی با وابستگی دانشگاه شهید چمران اهواز تا پیش از زمان آزمون جامع. مقاله باید چاپ شده باشد و با موضوع رساله دانشجوی مرتبط باشد و مستخرج از تحقیقی باشد که در طی تحصیل در مقطع دکترا انجام شده باشد. دانشجوی نمی تواند از مقاله ای که برای جایگزین آزمون جامع استفاده کرده است برای اخذ مجوز دفاع از پایان نامه استفاده کند. علاوه بر این نویسندگان مقاله علاوه بر دانشجوی تنها باید از اعضای هیات علمی گروه آموزشی دانشجوی باشد.

ج) کسب میانگین کل ۱۷ و بالاتر در دو نیمسال متوالی بدون استفاده از مرخصی تحصیلی یا پزشکی و ثبت یک اختراع داخلی در سازمان پژوهش‌های صنعتی ایران، یا یک اختراع بین المللی ثبت شده در یکی از کشورهای آمریکا، کانادا یا ژاپن.

تذکره: با توجه به محدودیت زمانی تحصیل در دوره دکتری، دانشجوی ملزم است طبق برنامه زمان بندی اعلام شده از طرف گروه، بلافاصله پس از قبولی در آزمون جامع، به تهیه و تنظیم پروپوزال اقدام کند. به هر حال، چنانچه دانشجوی تا پایان نیمسال هفتم موفق به تصویب پروپوزال خود نشود، معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده موظف است وضعیت تحصیلی وی را برای بررسی محرومیت از تحصیل، به تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال کند.

ماده ۴۵. دانشجوی دوره دکتری تخصصی مجاز است علاوه بر استاد راهنمای اول، استاد راهنمای دوم نیز داشته باشد. استاد راهنمای اول به درخواست دانشجوی و از میان اعضای هیئت علمی دارای شرایط

دانشگاه محل تحصیل و با مرتبه علمی حداقل استادیاری با تأیید گروه آموزشی تعیین می‌شود. انتخاب استاد راهنمای دوم و استاد/استادان مشاور به پیشنهاد استاد راهنمای اول و تأیید گروه آموزشی از میان اعضای هیئت علمی یا افراد دارای صلاحیت با تخصص مرتبط در جامعه و صنعت، امکان‌پذیر است.

ضوابط تعیین و تغییر اساتید راهنما و مشاور دانشجویان دکتری

- (۱) افرادی که از جامعه و صنعت به عنوان استاد راهنمای دوم یا مشاور انتخاب می‌شوند باید دارای مدرک دکتری تخصصی مرتبط با رشته تخصصی دانشجوی ، ۵ سال سابقه کار مرتبط و حداقل ۳ مقاله چاپ شده با نمایه معتبر باشند.
- (۲) در شیوه آموزشی - پژوهشی، استاد راهنمای اول باید حداقل مرتبه استادیار و سه سال سابقه تدریس در دوره‌های تحصیلات تکمیلی داشته باشد و همچنین دو پایان‌نامه کارشناسی ارشد را در دانشگاه راهنمایی کرده باشد. استاد راهنما باید حداقل دو مقاله با نمایه معتبر (ISC علمی - پژوهشی رتبه ارزیابی «ب» در سال انتشار، یا JCR) به عنوان نویسنده مسئول با نام دانشگاه شهید چمران اهواز در سه سال اخیر منتشر کرده باشد و باید اولین رساله‌ای را که در دوره دکتری تخصصی راهنمایی می‌کند، به‌طور مشترک (با یکی از اعضای گروه آموزشی که دارای تجربه راهنمایی رساله دکتری است)، به عهده گیرد.
- (۳) در شیوه پژوهش محور، علاوه بر شرایط یاد شده برای استادان راهنما، لازم است استاد راهنمای اول دو طرح پژوهشی را به اتمام رسانده یا در دست اجرا داشته باشد که از این میان، حداقل یک طرح می‌باید تقاضامحور با دستگاه‌های اجرایی باشد.
- (۴) در صورت لزوم به پیشنهاد استاد راهنما و با تأیید گروه و شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده، مسئولیت راهنمایی رساله دانشجوی را دو استاد راهنما به‌طور مشترک عهده‌دار می‌شوند. در صورتی که دو استاد راهنما برای رساله انتخاب شوند، امتیاز و واحد آن به تساوی بین آنها تقسیم می‌شود.

(۵) در صورت نیاز، به پیشنهاد استاد راهنما و تأیید گروه و شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده می‌توان یک یا دو استاد مشاور با حداقل مرتبه استادیار برای هدایت دانشجو تعیین کرد. در صورتی که دو استاد مشاور برای رساله انتخاب شوند، امتیاز و واحد آن به تساوی بین آنها تقسیم می‌شود.

(۶) هیچکدام از بستگان سببی/نسبی درجه یک دانشجو (پدر، مادر، پدر بزرگ، مادر بزرگ، خواهر، برادر، همسر، فرزند و .....) نمی‌توانند راهنمایی، مشاوره و یا داوری رساله او را به عهده گیرند.

(۷) در رشته های غیر از مجموعه زبانهای خارجی (انگلیسی فرانسه و عربی) دانشجو می تواند با موافقت استادان راهنما، پایان نامه خود را به زبان انگلیسی بنویسد. در مجموعه رشته‌های زبان‌های خارجی پایان نامه باید به زبان رشته تحصیلی تهیه و ارائه گردد.

(۸) تغییر در استادان راهنما یا مشاور پس از تصویب طرح پیشنهادی رساله با طی مراحل زیر امکانپذیر خواهد بود؛

تغییر استادان راهنما

- در مورد استاد راهنمای اول، پیشنهاد از سوی مدیر گروه یا معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده یا معاونت آموزشی دانشگاه و در مورد استاد راهنمای دوم پیشنهاد از سوی استاد راهنمای اول با ذکر دلایل توجیهی در شورای گروه آموزشی مطرح و در صورت تصویب، مراتب به شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده ارسال می‌شود.

- طرح و تصویب موضوع در شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده
- طرح و تصویب موضوع در شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه

تغییر استادان مشاور

- پیشنهاد از سوی استاد راهنما با دلایل توجیهی به گروه آموزشی
- طرح و تصویب موضوع در شورای گروه

- طرح و تصویب موضوع در شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده
  - اطلاع رسانی از طرف دانشکده به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه
- تذکر:** جهت طرح هر یک از پیشنهادهای یاد شده در شورای گروه نباید بیش از یک سال از تصویب طرح پیشنهادی رساله در تحصیلات تکمیلی دانشگاه گذشته باشد.

ماده ۴۶. دانشجوی مجاز است در زمان تدوین رساله دکتری و برای ادامه فعالیت های پژوهشی خود طبق آیین نامه مصوب وزارت در مدت مجاز تحصیل با عنوان فرصت تحقیقاتی در یکی از دانشگاه های داخلی یا خارجی با رعایت ضوابط و مقررات مشغول به فعالیت شود.

ماده ۴۷. دانشجوی پس از تدوین رساله و مشروط بر تأیید استاد راهنما از حداقل کفایت دستاوردهای علمی، مجاز است در حضور هیئت داوران از رساله خود دفاع کند.

تبصره ۱. محدوده شاخص های کفایت دستاوردهای علمی با رعایت تبصره ۲ و ۳ همین ماده توسط معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه و با مشارکت معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه تعیین و پس از تصویب در شورای آموزشی دانشگاه قابل اجرا است.

تبصره ۲: در تعیین شاخص های کفایت دستاوردهای علمی موضوع تبصره ۱ این ماده با توجه به اهمیت انتشار دستاوردهای علمی و مرجعیت علمی کشور، چاپ دو مقاله علمی پژوهشی یا مروری معتبر و مستخرج از رساله در نشریات با درجه الف و ب مورد تأیید معاونت پژوهشی وزارت یا نشریات نمایه شده بین المللی معتبر مورد تأیید دانشگاه و یا ثبت اختراع خارجی در دفاتر بین المللی ثبت اختراع معتبر، مورد تأیید دانشگاه الزامی است. دانشگاه می تواند مواردی همچون نظریه پردازی، چاپ کتاب، ثبت اختراع داخلی در مراجع رسمی ثبت اختراع کشور را در چارچوب سازوکار پیش بینی شده در تبصره ۱ همین ماده جایگزین مقاله دوم پذیرفته شده نماید.

تبصره ۳: اخذ کد DOI یا DOR (ویژه مقالات علمی پژوهشی مجلات علمی داخل کشور) معادل چاپ مقاله محسوب می شود.

شرایط درخواست برگزاری جلسه دفاع از رساله

- دفاع از رساله به درخواست دانشجو و تأیید استاد/ استادان راهنما مبنی بر تکمیل مراحل پژوهشی و نگارشی رساله و ارائه مستندات زیر پس از گذشت حداقل ۶ ماه از تصویب طرح پیشنهادی در شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه انجام می‌شود:

(۱) ارائه گواهی پذیرش یا چاپ دو مقاله مستخرج از رساله در مجلات علمی- پژوهشی دارای نمایه ISC و ضریب تأثیر مورد تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و یا حوزه علمیه و یا دارای نمایه بین‌المللی ISC دارای ضریب تأثیر در JCR که در لیست مجلات بی‌اعتبار وزارت علوم و دانشگاه نیز نباشد.

تذکر مهم: چنانچه مقاله دانشجو در مجله‌ای به چاپ برسد که هر یک از استادان راهنما و مشاور سردبیر آن باشند و یا مجله متعلق به گروه آموزشی باشد که دانشجو در آن مشغول به تحصیل است، آن مقاله برای دفاع از رساله پذیرفته نخواهد شد.

در صورتی که هر کدام از استاد/ استادان راهنما به هر دلیل تمایل به ذکر نام خود در مقاله مستخرج از رساله نداشته باشند لازم است ضمن تأیید صحت مقاله و نتایج آن، موضوع را پیش از ارسال مقاله به صورت کتبی به اطلاع مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه برساند تا در سوابق دانشجو ثبت شود. در صورت عدم اطلاع‌رسانی قبلی، مقاله مورد نظر برای دفاع پذیرفته نخواهد شد.

(۲) گواهی احراز بسندگی زبان خارجی

(۳) رساله چاپ شده.

تذکر: دانشجو می‌تواند با موافقت استادان راهنما، رساله خود را به زبان انگلیسی بنویسد.

(۴) تأیید کتبی استاد/ استادان راهنما مبنی بر کفایت دستاوردهای علمی و پژوهشی رساله مطابق با طرح پیشنهادی مصوب.

(۵) تأیید دستگاه اجرایی سفارش دهنده طرح در شیوه پژوهش محور

مراحل برگزاری جلسه دفاع از رساله

- در صورت فراهم بودن شرایط یاد شده، دفاع از رساله طی مراحل زیر انجام خواهد شد:
- (۱) طرح موضوع در جلسه گروه، تأیید مستندات لازم و پیشنهاد حداقل پنج عضو هیأت علمی با تخصص مرتبط با رساله (علاوه بر استادان راهنما و مشاور) با حداقل مرتبه استادیاری و حداقل پنج سال سابقه کار آموزشی و پژوهشی جهت داوری رساله. از داوران پیشنهادی لازم است حداقل سه عضو از داخل و حداقل دو عضو از خارج از دانشگاه شهید چمران اهواز باشند. گروه آموزشی مجاز است یکی از داوران خارجی را از افراد با تخصص مرتبط سایر سازمان‌ها که دارای صلاحیت دانشگاهی هستند برای داوری پایان نامه انتخاب نماید. فرد متخصص بیرون از دانشگاه باید دارای مدرک دکتری تخصصی با حداقل ۵ سال سابقه کار مرتبط و دارای حداقل ۵ مقاله علمی پژوهشی منتشر شده در مجلات معتبر داخلی یا بین المللی باشد.
  - (۲) طرح موضوع در شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و انتخاب سه داور از میان داوران پیشنهادی گروه. در صورت تصویب موضوع مدارک مورد نیاز مطابق با چک لیست‌های تحصیلات تکمیلی دانشگاه و پیشنهاد یک ناظر، سه هفته قبل از دفاع از رساله به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه جهت اخذ مجوز ارسال می‌گردد.
  - (۳) درخواست و مستندات دفاع از رساله در تحصیلات تکمیلی دانشگاه بررسی و در صورت تأیید، مجوز آن صادر می‌گردد.
  - (۴) جلسه دفاع در حضور استاد/استادان راهنما و استاد/استادان مشاور، هر سه داور، نماینده دستگاه سفارش دهنده طرح (در شیوه پژوهش محور) و با مدیریت نماینده تحصیلات تکمیلی دانشکده برگزار می‌شود. مسئولیت اجرایی برگزاری دفاع به عهده معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده است.

ماده ۴۸. نمره رساله در میانگین کل محاسبه نمی‌شود و ارزشیابی آن به صورت کیفی و به شرح زیر انجام می‌شود:

- مردود (کمتر از ۱۶)؛
- قبول با درجه؛ خوب (۱۶ تا ۱۷/۹۹)، خیلی خوب (۱۸ تا ۱۸/۹۹) و یا عالی (۱۹ تا ۲۰).

تبصره ۱. چنانچه ارزشیابی رساله، مردود اعلام شود، با تأیید هیئت داوران حداکثر یک نیمسال تحصیل به دانشجو اجازه داده می‌شود تا پس از اعمال نظرات اصلاحی هیئت داوران، یک بار دیگر در جلسه دفاع شرکت و از رساله خود دفاع کند. در صورت عدم موفقیت دانشجو در دفاع از رساله در بار دوم، دانشجو از ادامه تحصیل محروم می‌شود.

تبصره ۲. حداکثر زمان اصلاح رساله پس از برگزاری جلسه نهایی دفاع و اخذ نمره قبولی توسط دانشجو، ۳ ماه می‌باشد. هیئت داوران موظف است در جلسه دفاع، برای شرایطی که دانشجو اصلاحات را انجام ندهد یا اصلاحات توسط استاد راهنما تایید نشود، نحوه ارائه نمره نهایی و قبولی یا عدم قبولی رساله را تعیین تکلیف کند.

تبصره ۳. دانشجویی که در سنوات مجاز تحصیلی با موفقیت از رساله خود دفاع نکند، با رعایت ضوابط مربوط، فقط گواهی گذراندن واحدهای درسی را دریافت می‌کند.

ماده ۴۹. ملاک دانش آموختگی، گذراندن همه واحدهای درسی دوره، داشتن میانگین کل حداقل ۱۶ و موفقیت در دفاع از رساله است.

تبصره ۱. تاریخ دانش آموختگی، روز دفاع با کسب درجه قبولی از رساله است.

ماده ۵۰. چنانچه دانشجو در حین تحصیل و انجام پژوهش و تدوین رساله مرتکب تخلف علمی (جعل، تقلب، کپی برداری و دیگر مصادیق) شود و تخلف او از سوی کارگروه اخلاق در پژوهش دانشگاه اثبات گردد با رعایت ضوابط تعیین شده توسط کارگروه مذکور و متناسب با میزان تخلف، تصمیم‌گیری در مورد دانشجوی خاطی توسط دانشگاه انجام می‌شود.

تبصره ۱. در صورت احراز و اثبات تخلف علمی دانشجو پس از اتمام تحصیلات از سوی کارگروه اخلاق در پژوهش دانشگاه با رعایت ضوابط تعیین شده توسط کارگروه مذکور، تخلف مذکور بررسی و متناسب با میزان تخلف، تصمیم‌گیری در مورد دانشجوی خاطی توسط دانشگاه انجام می‌شود.

ماده ۵۱: دانشگاه هايي که همزمان داراي هيئت امناء و هيئت مميزه مستقل مي باشند موظف هستند حداکثر تا پيش از شروع سال تحصيلي ۱۴۰۳-۱۴۰۲ نسبت به تدوين شيوه نامه اجرائي آيين نامه اقدام نمايند و آن را جهت اجرا ابلاغ نمايند و يک رونوشت از شيوه نامه اجرائي را به معاونت آموزشي وزارت ارسال نمايند.

ماده ۵۲: مسؤليت حسن اجراي اين شيوه نامه و پاسخگويي قانوني به آن بر عهده معاونين آموزشي و تحصيلات تکميلي دانشکده ها و نظارت بر اجرا و تفسير مفاد آن بر عهده معاون آموزشي و تحصيلات تکميلي دانشگاه است.

ماده ۵۳: اين شيوه نامه و تبصره هاي آن براي دانشجويان ورودی سال تحصيلي ۱۴۰۳-۱۴۰۲ الاجراست. براي دانشجويان ورودی هاي پيشين، مطابق با شيوه نامه هاي ابلاغي دوره هاي خود عمل مي شود.

ماده ۵۴: اين شيوه نامه با يک مقدمه، ۵۴ ماده و يک پيوست، در جلسه شماره ۴ تاريخ ۱۴۰۲/۰۸/۰۷ به تصويب شوراي آموزشي و تحصيلات تکميلي دانشگاه رسيد و تمام آيين نامه ها و بخشنامه ها و مستندات مرتبط با مقررات آموزشي قبلي براي دانشجويان ورودی سال تحصيلي ۱۴۰۳-۱۴۰۲ و پس از آن لغو و بلا اثر است.

پیوست شماره ۱ آیین نامه

(تعاریف)

۱. **وزارت:** منظور وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است.
۲. **شورای عالی برنامه ریزی آموزشی:** منظور شورای عالی برنامه ریزی آموزشی وزارت است.
۳. **دانشگاه:** منظور هر یک از دانشگاه ها و مؤسسه های آموزش عالی و پژوهشی دارای مجوز تاسیس از مراجع ذیربط که مجری دوره های کاردانی، کارشناسی ناپیوسته، کارشناسی پیوسته، کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی هستند.
۴. **آموزش رایگان:** منظور آموزش دانشجو در طول سنوات مجاز دوره تحصیلی، بدون پرداخت هزینه (در دانشگاه های استفاده کننده از بودجه عمومی دولت) است.
۵. **مدرس:** عضو هیئت علمی دانشگاه یا شخصی که به واسطه ابلاغ رسمی از جانب دانشگاه برای تدریس یک یا چند درس در دانشگاه بکارگیری می شود.
۶. **دانشجو:** فردی است که در یکی از دوره های آموزش عالی برابر ضوابط معین، پذیرفته شده، ثبت نام کرده و به تحصیل مشغول است.
۷. **دانش آموخته:** فردی است که یکی از رشته های دوره های تحصیلی مصوب را با موفقیت به پایان رسانده و برابر ضوابط معین، گواهی یا مدرک تحصیلی مربوطه را دریافت کرده است.
۸. **حضور:** شیوه ای از پذیرش است که دانشجو به صورت تمام وقت در فعالیتهای تحصیلی دانشگاه شرکت می کند.
۹. **غیرحضور:** شیوه ای از پذیرش است که دانشجو بدون حضور در دانشگاه، فعالیتهای تحصیلی دارد.
۱۰. **نیمه حضور:** شیوه ای از پذیرش است که بخشی از آموزش آن حضور و بخش دیگر

غيرحضوری به انجام می رسد.

۱۱. شهریه پرداز: منظور آموزش دانشجو در یک دوره تحصیلی، به ازای پرداخت هزینه‌ها است.

۱۲. نیمسال تحصیلی: بازه زمانی تعیین شده که شامل ۱۶ هفته آموزش و ۲ هفته امتحانات پایانی است.

۱۳. بازه تابستانی: بازه زمانی شامل ۶ هفته آموزش و ۱ هفته امتحانات است.

۱۴. برنامه درسی: مجموعه به هم پیوسته ای از دروس هر رشته تحصیلی با هدفی مشخص، مصوب شورای عالی برنامه ریزی آموزشی است.

۱۵. واحد درسی: ارزش مقداری درسی است که ساعات هر واحد مطابق آیین نامه تدوین و بازنگری برنامه‌های درسی مصوب شورای عالی برنامه ریزی آموزشی تعیین می شود و طبق برنامه درسی مصوب شورای عالی برنامه ریزی آموزشی اجرا می شود.

۱۶. درس جبرانی: درسی است که با تأیید گروه آموزشی، گذراندن آن برای رفع کمبود دانش یا مهارت دانشجو، در آغاز دوره تحصیلی، ضروری تشخیص داده می شود. این نوع درس فقط برای دانشجویانی که از رشته‌های غیر مرتبط وارد دوره شده اند مطابق ضوابط وزارت قابل ارائه است.

۱۷. مشروطی: وضعیت تحصیلی است که دانشجو در یک نیمسال، بر حسب مقررات هر دوره تحصیلی، میانگین کمتر از حد نصاب تعیین شده در آن دوره را کسب کرده باشد.

۱۸. رشته تحصیلی: یک شعبه فرعی از شاخه‌های علمی که به لحاظ موضوع دارای قلمرو مشخص و متمایز از سایر شاخه‌های علمی است و به احراز دانش تخصصی، مهارت یا کارآمدی معینی می انجامد.

۱۹. گرایش تحصیلی: به شعبه ای از یک رشته که ناظر بر وجه تخصصی آن باشد، اطلاق می شود. اختلاف درسه‌ها در دو گرایش از یک رشته نباید از ۷۰ درصد کل واحدهای رشته بیشتر باشد.

- ۲۰. کاردانی پیوسته:** دوره تحصیلی است که دارندگان مدرک دیپلم در نظام آموزشی دارای پیش دانشگاهی بدون نیاز به گذراندن دوره پیش دانشگاهی به آن وارد می شوند و با گذراندن حداقل ۶۸ واحد درسی طبق برنامه مصوب، به دریافت مدرک کاردانی نایل می آیند.
- ۲۱. کاردانی ناپیوسته:** دوره تحصیلی پس از دوره متوسطه است که فرد پس از اخذ دیپلم و گذراندن دوره پیش دانشگاهی در نظام آموزشی دارای پیش دانشگاهی به آن وارد می شود و با گذراندن حداقل ۶۸ واحد درسی طبق برنامه مصوب، به دریافت مدرک کاردانی نایل می آید.
- ۲۲. کارشناسی پیوسته:** دوره تحصیلی پس از دوره متوسطه است که فرد پس از اخذ دیپلم و گذراندن دوره پیش دانشگاهی در نظام آموزشی دارای پیش دانشگاهی به آن وارد شده و با گذراندن حداقل ۱۳۰ واحد درسی طبق برنامه درسی مصوب به دریافت مدرک کارشناسی نایل می آید.
- ۲۳. کارشناسی ناپیوسته:** دوره تحصیلی است که پس از دوره کاردانی پیوسته یا ناپیوسته آغاز و با گذراندن حداقل ۶۸ واحد درسی طبق برنامه مصوب به دریافت مدرک کارشناسی منتهی می شود.
- ۲۴. کارشناسی ارشد:** دوره تحصیلی است که پس از دوره کارشناسی آغاز می شود و شامل ۲۸ تا ۳۲ واحد درسی است.
- ۲۵. دکتری تخصصی:** دوره تحصیلی است که پس از دوره کارشناسی ارشد آغاز می شود و شامل ۳۶ واحد درسی است.
- ۲۶. گروه آزمایشی:** مجموعه رشته‌های تحصیلی در دوره متوسطه است که با توجه به مواد آزمونی مشترک دسته بندی می شود.
- ۲۷. گروه آموزشی:** بنیادی ترین واحد سازمانی دانشگاهی متشکل از تعدادی عضو هیئت علمی با تخصص مشترک در یک رشته علمی خاص یا چند رشته متجانس که به منظور ایجاد و اجرای آن رشته تحصیلی در دانشگاه تشکیل می شود.

- ۲۸. مجموعه امتحانی:** منظور مجموعه امتحانی مندرج در دفترچه ثبت نام آزمون سازمان سنجش آموزش کشور است.
- ۲۹. شورای آموزشی:** یکی از شوراهای تخصصی در نخستین سطح سیاست گذاری و برنامه ریزی راهبردی در امور آموزشی دانشگاه است که به منظور ایجاد هماهنگی و تسهیل در امور اجرایی مرتبط با تحصیل دانشجو در حوزه معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی تشکیل می شود.
- ۳۰. شیوه آموزشی - پژوهشی:** شیوه ای تحصیلی در دوره کارشناسی ارشد و دکتري تخصصی که برنامه درسی مربوط به آن علاوه بر واحدهای درسی مشتمل بر اجرای یک پروژه تحقیقاتی است که منجر به پایان نامه و یا رساله می شود.
- ۳۱. شیوه مجازی:** شیوه آموزشی در دوره کارشناسی یا کارشناسی ارشد است که دانشجوی آن برابر ضوابط معین پذیرفته و ثبت نام می شود و به کمک فناوری اطلاعات و ارتباطات تحصیل می کند. در این شیوه دانشجو نیمه حضوری یا غیر حضوری تحصیل می کند.
- ۳۲. ارزیابی جامع:** بررسی همه جانبه از توانمندی‌های آموزشی و پژوهشی دانشجوی دکتري تخصصی است که پس از گذراندن واحدهای دوره برگزار می شود.
- ۳۳. راهنمای آموزشی:** عضو هیئت علمی آگاه و مسلط به امور آموزشی و پژوهشی است که از سوی دانشگاه انتخاب می شود تا از تاریخ ورود تا پایان دوره تحصیلی راهنمای تحصیل دانشجو در دوره كاردانی و کارشناسی باشد.
- ۳۴. پایان نامه:** مستند علمی است که در فرایند تحصیل دانشجوی دوره کارشناسی ارشد و از طریق تحقیق در یک حوزه معین از رشته یا گرایش تحصیلی و با راهنمایی استاد استادان راهنما و حسب مورد بر اساس استانداردهای پژوهشی تدوین می شود.
- ۳۵. رساله:** مستند علمی است که در فرایند تحصیل دانشجوی دوره دکتري تخصصی و از طریق

تحقیق در یک حوزه معین از رشته یا گرایش تحصیلی با راهنمایی استاد استادان راهنما و بر اساس استانداردهای پژوهشی با هدف توسعه مرزهای دانش تدوین می شود.

۳۶. استاد راهنما: یکی از اعضای هیئت علمی دارای مدرک دکتری تخصصی است که مسئولیت راهنمایی دانشجو را در انجام پایان نامه یا رساله بر عهده دارد.

۳۷. استاد مشاور: یکی از اعضای هیئت علمی و یا فرد دارای صلاحیت با تخصص مرتبط است که مسئولیت مشاوره دانشجو را در انجام پروژه پایان نامه و یا رساله بر عهده دارد.

۳۸. هیئت داوران: اعضای هیئت علمی با افراد متخصص دارای صلاحیت دانشگاهی هستند که برای ارزیابی کمی و کیفی پایان نامه و یا رساله دانشجو در دوره کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی مطابق دستورالعمل اجرایی مصوب انتخاب می شوند.

۳۹. دانشگاه جامع و معین دولتی استان موضوع آیین نامه مذکور: آذربایجان شرقی (دانشگاه)، تبریز آذربایجان غربی (دانشگاه ارومیه)، اردبیل (دانشگاه محقق اردبیلی)، اصفهان (دانشگاه اصفهان)، البرز (دانشگاه خوارزمی)، ایلام (دانشگاه ایلام)، بوشهر (دانشگاه خلیج فارس)، تهران (دانشگاه تهران)، چهار محال و بختیاری (دانشگاه شهرکرد)، خراسان جنوبی (دانشگاه بیرجند)، خراسان شمالی (دانشگاه بجنورد)، خراسان رضوی (دانشگاه فردوسی مشهد)، خوزستان (دانشگاه شهید چمران اهواز)، زنجان (دانشگاه زنجان)، سمنان (دانشگاه سمنان)، سیستان و بلوچستان (دانشگاه سیستان و بلوچستان)، فارس (دانشگاه شیراز)، قزوین (دانشگاه امام خمینی (ره) قزوین)، قم (دانشگاه قم)، کردستان (دانشگاه کردستان)، کرمان (دانشگاه شهید باهنر کرمان)، کرمانشاه (دانشگاه رازی)، کهگیلویه و بویراحمد (دانشگاه یاسوج)، گلستان (دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان)، گیلان (دانشگاه گیلان)، لرستان (دانشگاه لرستان)، مازندران (دانشگاه مازندران)، مرکزی (دانشگاه اراک)، هرمزگان (دانشگاه هرمزگان)، همدان (دانشگاه بوعلی سینا)، یزد (دانشگاه یزد).

۴۰. **هزینه های رفاهی:** منظور تسهیلات و امکانات غیر آموزشی مانند کمک هزینه های، خوابگاه، تغذیه ایاب و ذهاب و سایر مواردی که توسط دانشگاه به صورت رایگان با یارانه ای به دانشجو تخصیص می یابد.

۴۱. **کمیته منتخب:** کمیته ای که شورای آموزشی می تواند اختیارات مشخص شده در این آیین نامه را به آن کمیته تفویض کند تا پاره ای از موضوعات خاص را بررسی و درباره آن ها تصمیم گیری نمایند.

ترکیب اعضای کمیته ی منتخب به قرار زیر است:

۱- معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه

۲- مدیر امور آموزشی دانشگاه

۳- مدیر تحصیلات تکمیلی دانشگاه

۴- مدیر دفتر برنامه ریزی آموزشی

۵- مدیر دفتر آموزش های آزاد دانشگاه

۶- مدیر دفتر استعدادهای درخشان دانشگاه

۷- دو نفر از معاونین آموزشی دانشکده ها به انتخاب شورای آموزشی دانشگاه

۴۲. **هیئت امنای دانشگاه:** مجموعه اشخاصی هستند که سیاست گذاری و تصمیم گیری کلان دانشگاه را برعهده دارند.

۴۳. **دانشکده:** واحدی از یک دانشگاه است که در رده ی خاصی از علوم فعالیت دارد مانند دانشکده علوم، دانشکده الهیات و معارف اسلامی و نظایر آن.

* **توضیح:** تبصره های الحاقی به مواد این آیین نامه که در ادامه می آید، شیوه مصوب دانشگاه شهید چمران اهواز است.